

ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍

រួមភេទដោយសុភមង្គល

តាមបែបទស្សនៈព្រះពុទ្ធសាសនា

ប្រែនិងរៀបរៀងដោយ

ភិក្ខុ ព្រំ ស៊ីណា

ព.ស. ២៥៤៨

គ.ស ២០០៤

ជំរឿនអារាម័ព័តារាម័

ប្រកបដោយ

(ការបែបបទសម្រាប់ព្រះពុទ្ធសាសនា) **សុភមង្គល**

ដោយ

ព្រះតេជព្រះគុណ បណ្ឌិត ក. ស្រីធម្មានន្ទ

រៀប និងរៀបរៀង

ដោយភិក្ខុ ព្រំ សុំណា

ព.ស ២៥៤៨

គ.ស ២០០៤

ការប្តូរថា

ចាប់តាំងពីសម័យបរមបុរាណមក មនុស្សរឺវីរវល់មិនទំនេរ
ការងារ ដើម្បីស្វែងរកសុភមង្គលនៅក្នុងជីវិត តាំងពីកើតរហូត
ដល់ស្លាប់។ គេធ្វើការងារនិងព្យាយាមតស៊ូយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីឈាន
ទៅរកសុភមង្គល ជារឿយៗ ដោយមិនបានស្គាល់ពិតប្រាកដ ពី
អ្វីដែលហៅថាសុភមង្គលនោះផង ពីព្រោះតែអវិជ្ជាអំពីធម្មជាតិនៃ
ជីវិត។ ទោះបីសាសនាទាំងអស់ផ្តល់ ដំបូន្មាននិងការណែនាំផ្លូវ
អ្នកកាន់លទ្ធិរបស់គេ ឲ្យប្រតិបត្តិដើម្បីសម្រេចបានសុភមង្គល
នៅក្នុងជីវិត ជារឿយៗ គេមិនអើពើនឹងដំបូន្មាននិងការណែនាំ
ទាំងនេះ ពីព្រោះតែតណ្ហា ទោសៈ និងមោហៈរបស់មនុស្ស។
មនុស្សជាច្រើនដែលធ្លាប់ខកចិត្ត ខូចចិត្ត និងទទួលរងទុក្ខវេទនា
សង្ឃឹមនិងប្តឹងស្នង រកសេចក្តីសុខសម្រាប់ជីវិតបច្ចុប្បន្ន និង
បរលោក អ្នកដទៃផ្សេងទៀត ទោះបីគាប់នឹងសេចក្តីសុខធំ
សម្បើមនៅលើផែនដីនេះ ក៏នៅតែមិនគាប់ចិត្ត ហើយចង់បាន
សេចក្តីសុខនោះនៅក្នុងឋានសួគ៌ បន្ទាប់ពីលាចាកលោកនេះទៅ។

សម្រាប់មនុស្សសាមញ្ញ ក្នុងសភាពដូចកូនក្មេងដែរ ជាការពិបាក
 ចែកឲ្យដាច់ពីគ្នារវាងសុភមង្គល និងសេចក្តីសប្បាយរីករាយ។
 ចំពោះមនុស្សបែបនេះហៅថា អ្វីដែលសេចក្តីសប្បាយរីករាយ
 ផ្តល់សុភមង្គល ហើយដើម្បីមានសុភមង្គល គឺត្រូវមានសេចក្តី
 សប្បាយរីករាយ។

ជារឿយៗ យើងតែងតែហៅថាកុមារភាព ជាពេលវេលា
 ដែលមានសុភមង្គល។ តាមពិតក្នុងវ័យជាកុមារ យើងមិនបានដឹង
 ថាអ្វីជាសុភមង្គលនោះទេ។ ក្រោមការថែរក្សាការពារនៃមាតាបិតា
 របស់យើង យើងឆ្លងកាត់វ័យរបស់យើងនៅក្នុងរង្វង់មិនដែល
 ដាច់ពីការសប្បាយរីករាយ ដែលផ្តល់ឲ្យយើងដោយគ្មានមន្ទិល
 សង្ស័យ។ ពេលយើងឈានចូលវ័យពេញជំទង់ការផ្លាស់ប្តូរកើត
 មាននៅក្នុងចិត្តនិងរូបរាងកាយ ដោយបណ្តាលឲ្យយើងមានការ
 យល់ដឹងពីការកើតមាននៃកេរ្តិ៍យុត្តា ហើយយើងចាប់ផ្តើមដឹង
 ពីការទាក់ទាញ ដែលបង្កើតឲ្យមានការរំខានអារម្មណ៍។ នៅក្នុង
 អំឡុងពេលដំណាលគ្នា ការចង់ដឹងចង់ឃើញបង្ខំឲ្យយើងរកឲ្យ

ឃើញភាពពិតនៃជីវិត តាមរយៈការពិភាក្សាជាមួយមនុស្សដែល
 មានវ័យស្មើគ្នា និងតាមរយៈការអានសៀវភៅ។ មិនយូរប៉ុន្មាន
 យើងដឹងដោយខ្លួនឯងថាកំពុង ស្ថិតនៅលើច្រកចូលនៃភាពពេញ
 វ័យ ពេលវេលាសំខាន់នៅក្នុងជីវិតរបស់យើង ពេលយើងស្វែង
 រកដៃគូជីវិតសមរម្យ ដើម្បីចាប់ផ្តើមទំនាក់ទំនង ដែលនឹងសាក
 ល្បងមើលគ្រប់គុណសម្បត្តិ ដែលយើងទទួលបានមកផ្ទាល់ខ្លួន
 ពីមុននៅក្នុងជីវិត។ សេចក្តីស្រឡាញ់ ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ និង
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ បន្ទាប់មកបានក្លាយជាបញ្ហាទាំងឡាយនៃភាព
 សំខាន់ដ៏ធំធេង ដែលនឹងកំណត់គុណសម្បត្តិ នៃជីវិតអាពាហ៍
 ពិពាហ៍ដែលយើងនឹងមាន។

សម័យបច្ចុប្បន្ននេះ គេលាតត្រដាងឲ្យយុវជនក្មេងៗដឹងអំពី
 ប្រភេទផ្សេងៗនៃការហូរចូល “វប្បធម៌លោកខាងលិច” ដែលគេ
 ផ្សាយតាមរយៈបណ្តាញយោសនាព័ត៌មាន មានដូចជា សៀវភៅ
 ទស្សនាវដ្តី ទូរទស្សន៍ កាសែតវីដេអូ និងខ្សែភាពយន្ត ដែលជា
 លទ្ធផលនៃការទទួលយកគំនិតបំភ្លៃទាំងឡាយ ដោយចាត់ទុកថា

យ

ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល

ជាសេចក្តីស្រឡាញ់ ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ និងអាពាហ៍ពិពាហ៍។
 គុណធម៌និងតម្លៃសីលធម៌របស់ “លោកខាងកើត” ដែលមានតាំង
 ពីបុរាណ ត្រូវបានធ្វើឲ្យសឹករិចរិលជាលំដាប់ ដោយប្រឈមមុខ
 ទល់នឹងការហូរចូលទាំងនេះ។ ជំនាន់ចាស់ៗ គេមិនដែលឮនិងមិន
 បានអនុវត្ត ការប្រព្រឹត្តទាំងឡាយដែលបានក្លាយជារឿងសាមញ្ញ
 ក្នុងចំណោមយុវជនក្មេងៗនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ តើការហូរចូល
 នៃ “វប្បធម៌លោកខាងលិច” ពិតជាទទួលខុសត្រូវចំពោះស្ថានភាព
 នៃហេតុការណ៍នេះ ឬតើគេគួរស្តីបន្ទោសមាតាបិតា ចំពោះទង្វើ
 ខុសឆ្គងរបស់បុត្រធីតារបស់ពួកគេ ព្រោះបានអនុវត្តការគ្រប់គ្រង
 និងការត្រួតត្រាមើលកូនចៅរបស់ពួកគេឬទេ? នៅក្នុងសៀវភៅ
 នេះបានពន្យល់ថា កម្មវិធីទូរទស្សន៍និងខ្សែភាពយន្តភាគច្រើនមិន
 បានបង្ហាញវិធីដែលមនុស្សសមរម្យច្រើនបំផុត នៅក្នុងការគិត
 ឬការប្រព្រឹត្តរបស់ពួកលោកខាងលិច ហើយបានពន្យល់ទៀតថា
 មាន “ចំនួនភាគច្រើននៃអ្នកដែលមិនបញ្ចេញគំនិត” ដ៏ធំធេងនៃ
 កំលោះក្រមុំគួរជាទីពេញចិត្ត ដែលយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងក្នុង

សាសនា និងមានគំនិតអភិរក្សនិយមអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ទំនាក់
 ទំនងផ្លូវភេទ និងអាពាហ៍ពិពាហ៍ដូចកំលោះក្រមុំ “លោកខាង
 កើត”។ បើយុវជនក្មេងៗចង់ធ្វើតាមលោកខាងលិច ពួកគេ
 ត្រូវបានផ្តល់ដំបូន្មានឲ្យធ្វើតាម “ចំនួនភាគច្រើននៃអ្នកដែលមិន
 បញ្ចេញគំនិត” នេះ មិនខុសគ្នាពីអ្នកជិតខាងមុនរបស់គេ ដែល
 រស់នៅជិតពួកគេឡើយ។

ជីវិតរស់នៅក្នុងសម័យទំនើប ពោរពេញទៅដោយភាព
 យ៉ាប់យឺន និងភាពតានតឹងក្នុងខួរក្បាលគ្រប់យ៉ាងទាំងអស់។ ជា
 រឿយៗ ភាពយ៉ាប់យឺន និងភាពតានតឹងក្នុងខួរក្បាល វាមុខជា
 បង្កើតឲ្យមានបញ្ហា នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាច្រើន។ បើគេធ្វើ
 ការវិភាគមួយសមរម្យ ទៅក្នុងហេតុទាំងឡាយជាមូលហេតុ នៃ
 បញ្ហាសង្គមបែបនេះ ដូចជា ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទមុនពេលរៀប
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ ការមានផ្ទៃពោះរបស់យុវវ័យ អាពាហ៍ពិពាហ៍
 គ្មានសុភមង្គល និងការរំលែងលះប្តីប្រពន្ធ ការធ្វើទុក្ខទោសដល់
 កូន និងការវាយតប់ប្រពន្ធ ដោយចៀសមិនរួចរកឃើញថា

សំខាន់គឺបណ្តាលមកពីអត្តទត្តភាព និងការខ្វះធម៌ខ្លី ខ្វះសេចក្តី
អត់អោនត្រាប្រណី និងការយល់អធ្យាស្រ័យចំពោះគ្នាទៅវិញទៅ
មកទាំងសងខាង។ នៅក្នុងសិក្ខាលោវាទសូត្រ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
សម្តែងទូន្មានឱ្យទល្អៗ អំពីវិធីរក្សាភាពស្ងប់ស្ងាត់ និងភាពចុះ
សម្រុងគ្នា នៅក្នុងផ្ទះរវាងប្តីនិងប្រពន្ធ ដើម្បីសម្រេចបានជីវិត
អាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល។ ទំលូលខុសត្រូវរបស់
ឪពុកម្តាយចំពោះកូន និងកាតព្វកិច្ចរបស់កូនចំពោះមាតាបិតា ក៏
មានសម្តែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ ល្អិតល្អន់ផងដែរ នៅព្រះសូត្រ
នេះ ដើម្បីជាការណែនាំផ្លូវមានប្រយោជន៍ ដើម្បីសម្រេចបាន
សុភមង្គលនៅក្នុងគ្រួសារ។ នៅក្នុងសៀវភៅនេះ ព្រះតេជគុណ
ជាអ្នកនិពន្ធបានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើចំណុចសំខាន់ ដែលជាអាពាហ៍
ពិពាហ៍គឺជាទំនាក់ទំនងនៃបុគ្គលពីររូប។ គេធ្វើឲ្យប្រសើរនិងមាន
ខ្លឹមសារនូវទំនាក់ទំនងនេះ នៅពេលដែលទំនាក់ទំនងនេះអន្តោក
ឲ្យបុគ្គលិកភាពទាំងឡាយ ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធលូតលាស់ឡើង។
នៅក្នុងទស្សនវិស័យព្រះពុទ្ធសាសនា អាពាហ៍ពិពាហ៍មានន័យថា

ការយល់ដឹងនិងការគោរពជំនឿ និងការសម្ងាត់របស់គ្នាទៅវិញ
 ទៅមក។ ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ គឺជាឱកាសល្អបំផុតសម្រាប់សៀវភៅ
 ស្តីអំពីលក្ខណៈនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពដើម្បីផ្តល់ឲ្យអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធ
 សាសនា ជាពិសេសយុវជនឲ្យយល់កាន់តែច្បាស់ អំពីបញ្ហា
 សំខាន់ៗរបស់ជីវិត មានដូចជាសេចក្តីស្នេហា ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ
 និងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលមិនត្រឹមតែជួយពួកគេ ឲ្យរស់នៅក្នុង
 ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គលប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំង
 ជួយពួកគេឲ្យដឹកនាំជីវិត ដែលប្រកបដោយសុខសាន្តត្រាណ និង
 មានអារម្មណ៍សប្បាយចិត្តទៀតផង។

ក្នុងនាមនៃសមាគមផ្សព្វផ្សាយព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំសូម
 សម្តែងនូវកតញ្ញាធម៌ គោរពយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ និងការកោត
 សរសើរ ចំពោះបុគ្គលិកដែលមានភក្តីភាពលះបង់ខ្ពស់របស់យើង
 ដែលបានជួយ និងបម្រើការ ក្នុងការរៀបចំការបោះពុម្ពសៀវភៅ
 នេះ។

មាតិការឿង

ទំព័រ

អារម្ភកថា ក

១. សេចក្តីផ្តើម ១

២. ធម្មជាតិនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ និងសេចក្តីសប្បាយរីករាយ ៥

 សេចក្តីស្រឡាញ់

 ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ

 ការពន្យល់ណែនាំរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

 សេចក្តីសប្បាយរីករាយ

៣. សភាពពិតនៃជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ១៥

 បញ្ហា

 ការចែករំលែក និងទំនុកចិត្ត

 ឯងឆ្លងឯងលំដោយអារម្មណ៍រីកើបចិត្ត

 សេចក្តីត្រូវការផ្នែកសម្ភារៈ

 សេចក្តីណែនាំមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

៤. ទស្សនៈព្រះពុទ្ធសាសនាអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍២៥

តួនាទីរបស់សាសនា

៥. ទ្វេគ្រោះសាសនា៣១

សិទ្ធិបុគ្គល

ភាពស្រឡាត់ស្រឡាត់ក្រោយពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

ពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

៦. សុវត្ថិភាព ការគោរព និងទំនួលខុសត្រូវ៣៧

ការស្គាល់អសុវត្ថិភាព

ស្វាមី និងភរិយា

ឱវាទរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចំពោះភរិយាស្វាមី

អតីតកាល

សង្គមសម័យបច្ចុប្បន្ន

ការលែងលះ

ការទទួលខុសត្រូវចំពោះកូន

ទស្សនៈព្រះពុទ្ធសាសនា

៧. ពហុពន្ធភាព ឬ ឯកពន្ធភាព៧៧

៨. បច្ចេកវិទ្យាថ្មី.....៨១

គម្រោងការណ៍គ្រួសារ

ទារកដែលកើតមកដោយសិប្បនិម្មិត

៩. សីលធម៌.....៨៣

ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទមុនពេលរៀបការ

ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម

អត្ថបរិយាមនទទួលខុសត្រូវផ្លូវភេទ

១០. បូព៌ាប្រទេស និងបច្ច័មប្រទេស៨៩

១១. ព្រហ្មចរិយភាព (ភាពនៅលីវ)៩៥

អ្វីទៅហៅថាព្រហ្មចរិយភាព?

សារៈសំខាន់នៃព្រហ្មចរិយភាព

ព្រហ្មចរិយភាព ទល់នឹង ទំនួលខុសត្រូវ

បទពិសោធន៍របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

១២. សេចក្តីសង្ខេប១០៣

បរិសិទ្ធ

- I.) មាតាដែលមានទីកចិត្តសប្បុរស១០៧
- II.) ក្បួនច្បាប់សីលធម៌១១២

១. សេចក្តីផ្តើម

បើតាមទស្សនៈព្រះពុទ្ធសាសនា អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺមិនមែន ពិសិដ្ឋផង និងទាំងមិនមែនមិនពិសិដ្ឋផង។ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិន បានចាត់ទុកអាពាហ៍ពិពាហ៍ ថាជាកាតព្វកិច្ចផ្នែកសាសនា និងជា ការប្រសិទ្ធិឲ្យពរជ័យដែលគេរៀបចំនៅក្នុងឋានសួគ៌នោះក៏ទេដែរ។ មនុស្សដែលមើលឃើញតែអាក្រក់បាននិយាយថា ពេលមនុស្ស មួយចំនួនជឿថា អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺជាការរៀបចំគម្រោង នៅក្នុង ឋានសួគ៌ អ្នកនោះនិយាយថា វាជាការកត់ត្រា នៅក្នុងឋាននរក ផងដែរ! ជាមូលដ្ឋាន អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺជាកាតព្វកិច្ចបុគ្គល និង សង្គម មិនមែនជាការបង្ខិតបង្ខំបង្ខាប់បញ្ជានោះទេ។ ស្ត្រីនិងបុរស ត្រូវតែមានសេរីភាព ទាំងរៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍ ទាំងនៅលើ (មិនចង់រៀបការ)។ នេះមិនមែនមានន័យថា ព្រះពុទ្ធសាសនា ប្រឆាំងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះទេ។ គ្មានជនណាម្នាក់នៅលើ លោកនេះនិយាយថា អាពាហ៍ពិពាហ៍អាក្រក់នោះទេ ហើយគ្មាន សាសនាណាមួយ ដែលប្រឆាំងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះផងដែរ។

តាមការពិត សត្វលោកទាំងអស់កើតមក ក៏ព្រោះជីវិតផ្លូវ
 ភេទដែរ។ នៅក្នុងភាពជាមនុស្ស ស្ថាប័នអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបាន
 បង្កើតឡើង ហេតុដូច្នោះហើយ សង្គមធានានូវនិរន្តរភាពនៃមនុស្ស
 សត្វ និងធានាផងដែរថា គេគួរយកចិត្តទុកដាក់ដល់ក្មេងៗផង
 ដែរ។ នេះគឺផ្អែកទៅលើហេតុផលថា កុមារដែលកើតមក តាម
 រយៈការសប្បាយផ្លូវភេទ គឺត្រូវតែមានការទទួលខុសត្រូវ ពីភាគី
 ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ យ៉ាងហោចណាស់ រហូតដល់ពួកគេធំឡើង
 ហើយអាពាហ៍ពិពាហ៍ធានាថា ការទទួលខុសត្រូវនេះ គេត្រូវធ្វើ
 និងអនុវត្ត។

សង្គមមួយលូតលាស់រីកចម្រើន តាមរយៈបណ្តាញទំនាក់
 ទំនង ដែលធ្លាក់ចូលគ្នា និងពាក់ព័ន្ធអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក។
 រាល់ទំនាក់ទំនង គឺជាការប្តេជ្ញាចិត្តដែលពេញចិត្ត ដើម្បីគាំទ្រ
 និងការពារអ្នកដទៃទៀត នៅក្នុងក្រុមមួយឬសហគមន៍មួយ។
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ នៅក្នុងបណ្តាញជីវិតមាំ នៃ
 ទំនាក់ទំនង ផ្តល់ការគាំទ្រ និងការការពារនេះ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍

ល្អប្រសើរ គួរលូតលាស់និងរីកចម្រើនជាលំដាប់ ពីការយល់ដឹង
 មិនមែនជាសន្ទុះចិត្ត គឺពីការស្មោះត្រង់ពិតប្រាកដ មិនមែនគ្រាន់
 តែជាការផ្អែកផ្អល់ បណ្តោយខ្លួនទាំងស្រុងនោះទេ។ ស្ថាប័ន
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ ផ្តល់នូវមូលដ្ឋានល្អមួយសម្រាប់ការរីកចម្រើន
 នៃវប្បធម៌ សមាគមដែលផ្តល់ភាពរីករាយមួយរបស់បុគ្គលពីរូប
 ដើម្បីថែរក្សា និងចៀសផុតពីភាពនៅឯកោ ទុរគតភាព និង
 សេចក្តីភ័យខ្លាច។ នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដៃគូនីមួយៗបង្កើតឲ្យ
 មានតួនាទី ដែលត្រូវពឹងពាក់គ្នាទៅវិញទៅមក ដោយផ្តល់កម្លាំង
 និងការលើកទឹកចិត្តផ្នែកសីលធម៌ទៅឲ្យដៃគូម្ខាងទៀត ដៃគូម្ខាងៗ
 បង្ហាញជាក់ស្តែងនូវការទទួលស្គាល់ ដែលផ្តល់នូវការគាំទ្រ និង
 គួរឲ្យកោតសរសើរនៃជំនាញរបស់ដៃគូផ្សេងទៀត ក្នុងការថែទាំ
 និងការផ្តល់ដល់គ្រួសារ។ មិនត្រូវមានការគិតថា ស្ត្រីឬបុរស
 ត្រូវមានឋានៈខ្ពស់ជាងទេ ម្នាក់ៗគឺត្រូវពឹងពាក់គ្នាទៅវិញទៅមក
 អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺភាពជាដៃគូនៃភាពស្មើគ្នា ស្មុគស្មាញ ទន់ភ្លន់
 សប្បុរស ស្ងប់ស្ងាត់ មិនឆេវឆាវ និងលះបង់។

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គេអាចស្វែងរកឃើញនូវជំនួញនានា ចាំបាច់ទាំងអស់នេះ ដែលអាចជួយគេឲ្យមានជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប្រកបដោយសុភមង្គល។ គេមិនគួរមិនអើពើនឹងជំនួញ ដែល សម្តែងដោយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបរមគ្រូនៃយើងទេ បើគេពិតជាចង់ បានជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប្រកបដោយសុភមង្គលនោះ។ នៅក្នុង សូត្រទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គ ព្រះពុទ្ធច្រង់បានសម្តែងឱ្យដឹង ច្រើន សម្រាប់គុករិយាស្វាមីដែលរៀបការហើយ និងសម្រាប់អ្នក ទាំងឡាយណា ដែលគិតបម្រុងនឹងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ព្រះពុទ្ធ ច្រង់សម្តែងថា “បើបុរសអាចរកបានករិយាសមរម្យ និងមានការ យល់ដឹង និងស្រ្តីអាចរកបានស្វាមីសមរម្យ និងមានការយល់ដឹង ទាំងពីរនាក់ ជាមនុស្សមានក៏ពូសំណាងល្អពិតប្រាកដ”។

**២. ធម្មជាតិនៃសេចក្តីស្នេហា និងសេចក្តីសប្បាយរីករាយ
សេចក្តីស្នេហា**

សេចក្តីស្នេហាមានប្រភេទខុសគ្នាជាច្រើន ហើយសេចក្តី

ស្នេហាបង្ហាញឲ្យឃើញផ្សេងៗពីគ្នា ដូចជាសេចក្តីស្នេហាមាតា
បិតា សេចក្តីស្នេហាកាមគុណ សេចក្តីស្នេហាវេទនារម្មណ៍
សេចក្តីស្នេហាផ្លូវភេទ សេចក្តីស្នេហា អត្តទត្តភាព (ស្រឡាញ់ខ្លួន
តែម្យ៉ាង) សេចក្តីអនត្តទត្តភាព (មិនស្រឡាញ់តែខ្លួនតែម្យ៉ាង)
និងសេចក្តីស្នេហាសកល។

បើមនុស្សទាំងឡាយ មានត្រឹមតែសេចក្តីស្នេហាប្រកបដោយ
កាមគុណ ឬអត្តទត្តភាពចំពោះគ្នានឹងគ្នា ស្នេហាប្រភេទនេះមិន
អាចមានរយៈពេលយូរអង្វែងទេ នៅក្នុងទំនាក់ទំនងសេចក្តី
ស្នេហាពិតប្រាកដ គេមិនគួរសួរពីទំហំស្នេហាប៉ុនណា ដែលគេ
អាចទទួលបាន ប៉ុន្តែគេគួរសួរថា ទំហំនៃសេចក្តីស្នេហាប៉ុនណា
ដែលគេអាចផ្តល់ឲ្យ។ ពេលសម្រស់ ពណ៌សម្បុរស្បែក និង
យុវភាព ចាប់ផ្តើមបាត់បង់ ស្វាមីដែលគិតតែអំពីទិដ្ឋភាព នៃ

សេចក្តីស្រឡាញ់ផ្នែករូបរាងកាយ អាចគិតអំពីការទទួលបានថ្មី មួយទៀត ដែលមានវ័យនិងរូបរាងក្មេងជាង។ សេចក្តីស្នេហា ប្រភេទនោះជាសេចក្តីស្នេហា ឬការត្រេកត្រអាលរបស់សត្វ តិរច្ឆាន បើបុរសពិតជាបង្កើតសេចក្តីស្នេហាមួយ ដែលជាការ បង្ហាញក្តីកង្វល់របស់មនុស្ស ចំពោះមនុស្សសត្វមួយផ្សេងទៀត គេនឹងមិនសង្កត់ធ្ងន់ ត្រឹមតែទៅលើសោភ័ណភាពផ្នែកខាងក្រៅ និងការទាក់ទងផ្នែករូបរាងកាយដៃគូរបស់គេនោះទេ។ សម្រស់និង ការទាក់ទាញរបស់ដៃគូ គួរមាននៅក្នុងបេះដូងនិងចិត្តរបស់គេ មិនមែននៅលើអ្វី ដែលគេមើលឃើញនោះទេ។ ដូចគ្នានេះដែរ ភរិយាដែលប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា នឹងនៅអើពើស្វាមីរបស់នាង សូម្បីតែគាត់បានចាស់ជរា ក្រខ្វះ ឬមានជម្ងឺក៏ដោយ។

“ខ្ញុំមានសេចក្តីភ័យខ្លាចមួយដែលថា ក្មេងស្រីសម័យទំនើប ស្រឡាញ់ ចង់កាយជាហ្វឹរល្បែតដែលមានរ៉ូមេអូប្តូនដប់ៗ នាងស្រឡាញ់ការផ្សេងព្រេង... ក្មេងស្រីសម័យទំនើបស្បែក

ធម្មជាតិនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ និងសេចក្តីសប្បាយរីករាយ ៧

ពាក់ មិនដើម្បីការពារខ្លួននាងពីខ្យល់ ភ្លៀង និងកំដៅថ្ងៃ
នោះទេ ប៉ុន្តែដើម្បីទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍។ នាងកែវថ្ម
ធម្មជាតិ ដោយជាតំណាលើរូបរាងកាយនាង ដើម្បីឲ្យមើល
ទៅឃើញមិនធម្មតា។

(មហាត្ថុគន្ធិ)

ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ

ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ ដោយខ្លួនវា មិនមែនអាក្រក់គ្មានសីល-
ធម៌នោះទេ ទោះបីចំណង់និងតណ្ហាប្រាថ្នាចង់បានទំនាក់ទំនងនេះ
រំខាន ដោយចៀសមិនផុតដល់សេចក្តីស្ងប់ស្ងៀមផ្លូវចិត្ត ដូច្នោះ
ហើយ វាមិនជួយឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ការអភិវឌ្ឍផ្នែកសតិ
បញ្ញាទេ។

នៅក្នុងស្ថានភាពមានឧត្តមគតិ ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទគឺជាការ
ឡើងដល់កម្រិតខ្ពស់ផ្នែករាងកាយ នៃទំនាក់ទំនងផ្លូវអារម្មណ៍
ដែលធ្វើឲ្យស្តប់ស្តល់ពេញលេញ ដែលដៃគូទាំងពីរផ្តល់និងទទួល
បានស្មើគ្នា។

ការគូររូបពណ៌នាអំពីសេចក្តីស្នេហា ដោយក្រុមធ្វើពាណិជ្ជ-
 កម្ម តាមរយៈបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន នូវអ្វីដែលយើងហៅ
 ថា វប្បធម៌ “លោកខាងលិច” មិនមែនជាសេចក្តីស្នេហា “ពិត
 ប្រាកដ”ទេ។ ពេលសត្វតិរច្ឆានចង់រួមសង្វាស វាបង្ហាញ “សេចក្តី
 ស្នេហា” របស់វា ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីរួមសង្វាសហើយ វាក៏បានក្លែង
 សេចក្តីស្នេហានោះទៅ។ សម្រាប់សត្វតិរច្ឆាន ការរួមសង្វាសគឺ
 គ្រាន់តែជាគោលបំណងសកាវគតិចាំបាច់ សម្រាប់ការធ្វើជាតិកម្ម
 (ការមានកូនចៅរហូតតទៅ) ប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែ មនុស្សជាតិមាន
 អ្វីៗច្រើនថែមទៀត ដើម្បីផ្តល់ឲ្យក្នុងបញ្ញតិ្តនៃសេចក្តីស្នេហា។
 កាតព្វកិច្ចនិងទំនួលខុសត្រូវ គឺជាគ្រឿងផ្សំសំខាន់ ដើម្បីថែរក្សា
 សាមគ្គីភាព ការចុះសម្រុងគ្នា និងការជឿចិត្តប្តីមគ្គ ទៅក្នុង
 ទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្សជាតិ។

ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ មិនមែនជាគ្រឿងផ្សំសំខាន់បំផុតសម្រាប់
 ជាសុភមង្គលនៅក្នុងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះទេ។ អ្នកទាំងឡាយ
 ណា ដែលបានក្លាយជាទាសករផ្លូវភេទ គឺបានត្រឹមតែបាត់បង់

សេចក្តីស្នេហានិងធម្មជាតិជាមនុស្ស នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប៉ុណ្ណោះ។ ក្រៅពីនោះ ស្ត្រីភេទត្រូវតែឈប់ចាត់ទុកខ្លួនឯងថាជា ឧបករណ៍នៃចំណង់ត្រេកត្រអាលរបស់បុរស នាងត្រូវតែបដិសេធមិនតុបតែងខ្លួនប្រាននាងជាធម្មតា ដើម្បីធ្វើឲ្យបុរសពេញចិត្ត សូម្បីតែគេជាស្វាមីរបស់នាងក៏ដោយ។ បើស្ត្រីចង់ធ្វើជាដៃគូស្នេ ភាពជាមួយបុរស នាងគួរតែរៀបចំឲ្យបានល្អ ធ្វើដូច្នោះសេចក្តីថ្លៃ ថ្នូររបស់នាង ត្រូវបានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង ហើយនាងមិនក្លាយជា និមិត្តរូបផ្លូវភេទផង។ អាពាហ៍ពិពាហ៍សម្រាប់បំពេញចំណង់ ផ្លូវភេទ មិនមែនជាអាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។ វាជាការត្រេកត្រអាលនឹង កាម។ (មហាភ័ក្ត្រ)

តាមពិត សេចក្តីស្នេហាអាចជាផលនៃទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ ប៉ុន្តែការបញ្ហាសមកវិញ ក៏ពិតដូចគ្នាដែរ ពោលគឺទំនាក់ទំនងផ្លូវ ភេទគឺការបង្ហាញនូវសេចក្តីស្រឡាញ់។ នៅក្នុងជីវិតអាពាហ៍ពិពា ហ៍មានសុភមង្គល ប្រកបដោយឧត្តមគតិ ទាំងសេចក្តីស្រឡាញ់ ទាំងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ គឺមិនអាចកាត់ផ្តាច់ពីគ្នាបានឡើយ។

ការពន្យល់របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

យើងអាចសិក្សាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដោយចាត់ទុកអារម្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលស្រ្តីនិងបុរសមានចំពោះ គ្នាទៅវិញទៅមក។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា ព្រះអង្គមិនឃើញមាន វត្ថុណាមួយនៅលើលោកនេះ ដែលទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍ របស់បុរសខ្លាំងជាងរូបរបស់ស្រ្តីនោះទេ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការទាក់ ទាញសំខាន់សម្រាប់ស្រ្តីគឺរូបរបស់បុរស។ មានន័យថា តាមធម្ម- ជាតិ ស្រ្តីនិងបុរសផ្តល់ឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក នូវសេចក្តីសុខ លោកីយ៍។ គេមិនអាចទទួលបានសេចក្តីសុខបែបនេះ ពីវត្ថុផ្សេង ទៀតទេ។ ពេលយើងសង្កេតមើលដោយប្រុងប្រយ័ត្ន យើង សម្គាល់ឃើញថា ក្នុងចំណោមវត្ថុទាំងអស់ ដែលផ្តល់សេចក្តី សប្បាយរីករាយ គ្មានវត្ថុណាដទៃផ្សេងទៀត ដែលអាចធ្វើឲ្យ វិញ្ញាណទាំងប្រាំគាប់ចិត្ត ក្នុងពេលជាមួយគ្នា ក្រៅពីរូបរបស់ បុរស និងរូបរបស់ស្រ្តីនោះទេ។

ប្រជាជនក្រិចសម័យបុរាណបានដឹងពីរឿងនេះ ពេលគេ

និយាយថា កាលពីដើម ស្ត្រីនិងបុរសគឺជាមនុស្សតែមួយ។ ពួកគេត្រូវបានកាត់ផ្តាច់ជាពីរផ្នែក ហើយផ្នែកទាំងពីរដែលកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នានេះ កំពុងស្វែងរកគ្នាជាបន្ត ដើម្បីតភ្ជាប់គ្នាឡើងវិញ ជាស្ត្រីនិងបុរស^១។

សេចក្តីសប្បាយរីករាយ

តាមធម្មជាតិ យុវជនក្មេងៗចូលចិត្តបណ្តោយខ្លួនតាមអំពើចិត្តនៅក្នុងសេចក្តីសុខលោកីយ៍ ដែលអាចរួមមានទាំងរឿងល្អនិងអាក្រក់។ រឿងល្អ ដូចជាការចូលចិត្តត្រូវត្រូវ កំណាព្យ ការរាំរែក អាហារល្អៗ សំលៀកបំពាក់ និងការស្វែងរកស្រដៀងៗគ្នា ដែលមិនធ្វើទុក្ខទោសដល់រាងកាយ។ វត្ថុទាំងនោះគ្រាន់តែបន្ទប់យើងមិនឲ្យមើលឃើញធម្មជាតិ ដែលកន្លងទៅយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងភាពមិនពិតប្រាកដនៃការកើត ហើយដោយហេតុនោះ ពន្យាកាត់អាចដឹងដោយវិញ្ញាណរបស់យើង អំពីធម្មជាតិពិតនៃតួខ្លួន។

ឥន្ទ្រីយ៍ និងវិញ្ញាណទាំងឡាយ របស់យុវជនក្មេងៗ ស្អាត

^១ រឿងនិទានបុរាណរបស់ក្រិច

បរិសុទ្ធ និងមានស្មារតីវាងវៃណាស់ ពួកគេសកម្មណាស់ ដើម្បី ផ្គត់ផ្គង់វិញ្ញាណទាំងប្រាំ។ ស្ទើរតែរាល់ថ្ងៃ ពួកគេមានគម្រោងនិង គិតរកវិធីនិងមធ្យោបាយ ដើម្បីទទួលបានទម្រង់ខ្លះនៃសេចក្តីសុខ។

តាមធម្មជាតិនៃការកើតនោះ គេនឹងមិនស្តប់ស្តល់ទាំងស្រុង ជាមួយសេចក្តីសុខសប្បាយរីករាយ អ្វីក៏ដោយដែលគេទទួលបាន និងវិបាកតណ្ហា ជាផលបង្កើតឲ្យមាន ត្រឹមតែសេចក្តីប្រាថ្នា ភាព រសាប់រសល់ និងក្តីព្រួយបារម្ភថែមទៀតប៉ុណ្ណោះ។

ពេលយើងគិតឲ្យបានល្អិតល្អន់អំពីបញ្ហានេះ យើងអាចយល់ បានថា ជីវិតគឺគ្មានអ្វីទាំងអស់ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាសុបិន។ នៅក្នុងទី បញ្ចប់ តើអ្វីខ្លះ ដែលយើងទទួលបានពីឧបាទាន ពោលគឺការប្រ កាន់មាំទៅនឹងជីវិតនេះ? គឺគ្រាន់តែការព្រួយបារម្ភ ការខកចិត្ត និងការខូចចិត្តតែប៉ុណ្ណោះ។ យើងអាចសប្បាយរីករាយខណៈខ្លី ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងការវិភាគចុងក្រោយ យើងត្រូវតែព្យាយាមរក ឲ្យឃើញថាអ្វីទៅជាគោលបំណងពិតប្រាកដនៃជីវិតរបស់យើង។

ពេលគេឈប់ប្រាថ្នាលើសលប់ ដោយចង់បានកាមរាគៈ

ព្រមទាំងមិនសូវស្វែងរកសេចក្តីសុខផ្លូវកាយ នៅក្នុងក្រុមនៃអ្នក
ដទៃទៀត សេចក្តីប្រាថ្នាចង់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍មិនកើតឡើងនោះ
ទេ។ សេចក្តីទុក្ខនិងការសប្បាយរីករាយផ្លូវលោក ទាំងពីរនេះគឺជា
ផលនៃតណ្ហា ឧបាទាន និងវេទនារម្មណ៍។ បើយើងព្យាយាមគ្រប់
គ្រងនិងទប់អារម្មណ៍របស់យើង ដោយកែសម្រួលតាមមធ្យា-
បាយមិនប្រាកដនិយម យើងបង្កើតឲ្យមានការរំខាននៅក្នុងចិត្ត
និងកាយរបស់យើង។ ហេតុនេះ យើងត្រូវតែដឹងពីវិធីដោះស្រាយ
និងគ្រប់គ្រងតណ្ហា កាមរាគៈរបស់យើង។ ដោយគ្មានការប្រើ
ប្រាស់កាមរាគៈនេះខុសឬហួសកម្រិត យើងអាចផ្សំនៃតណ្ហារបស់
យើង តាមរយៈការយល់ដឹងត្រឹមត្រូវសមរម្យ។

៣. សភាពពិតនៃជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍

លោក ចន ជេ. រ៉ូប៊ីនសុន នៅក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់ “នៃការពិត” បានផ្តល់ដំបូន្មានស្តីអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ និងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ដូចតទៅ៖ “ចូរប្រុងប្រយ័ត្ន និងចែកឲ្យដាច់ពីគ្នាថា ជាការងាយបំផុត ក្នុងការរៀបអាពាហ៍-ពិពាហ៍ ជាងការមិនរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ បើលោកអ្នកមាន គូស្រករល្អត្រឹមត្រូវ វាជាឋានសួគ៌ ប៉ុន្តែបើមិនមានគូស្រករល្អ ត្រឹមត្រូវទេ លោកអ្នករស់នៅក្នុងឋាននរក ជាប្រចាំម្តែបួនម៉ោង ហើយនរកនេះគោងលោកអ្នកស្អិតជាដរាប វាអាចជារឿងជូរចត់ បំផុតមួយ ក្នុងចំណោមរឿងជូរចត់បំផុតដទៃទៀតនៅក្នុងជីវិត។ ជីវិតពិតជាចម្លែកមែនមិនដឹងយ៉ាងម៉េច ពេលលោកអ្នកក៏បាន គូស្រករល្អ លោកអ្នកដឹងវានៅក្នុងចិត្តរបស់លោកអ្នក វាមិនមែន ត្រឹមតែភាពស្រីបស្រួលមួយស្របក់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែការជម្រុញ ផ្លូវភេទដ៏មានឥទ្ធិពល បន្ទីយុវជនក្មេងម្នាក់ ដោយឥតគិតគូរ ឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងអំពើឃើតឃើងល់ ហើយគេមិនអាចជឿជាក់លើ

អារម្មណ៍របស់គេច្រើនពេកទេ។ នេះជាសេចក្តីពិតវិសាមញ្ញមួយ គឺថា បើគេផឹកគ្រឿងស្រវឹង ហើយធ្វើឲ្យមានការយល់ច្រឡំ អីចឹងហើយ ស្រីចែកដីអាក្រក់បំផុតនៅក្នុងរង្គសាលានឹងឆ្លើត អាច មើលទៅ ដូចព្រះនាងកាមទេព ហើយសម្រស់របស់នាងក្លាយទៅ ជាពុំអាចទប់ទល់បាន។ ទោះបីជាសេចក្តីស្រលាញ់ប្រសើរជាង ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទយ៉ាងណា វាជាមូលដ្ឋានផ្នែកជីវសាស្ត្ររវាង ស្ត្រីម្នាក់និងបុរសម្នាក់ សេចក្តីស្រឡាញ់ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ ទៅជាឆ្លាក់គ្នា និងមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នា។

បញ្ហា

ស្ទើរតែរាល់ថ្ងៃ យើងបានឮគេត្អូញត្អែរអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ របស់ពួកគេ។ យើងកម្រឮរឿងរ៉ាវទាំងឡាយ អំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប្រកបដោយសុភមង្គលណាស់។ យុវជនក្មេងៗ ដែលអានរឿង ប្រលោមលោកមនោសញ្ចេតនា និងមើលខ្សែភាពយន្តមនោ- សញ្ចេតនា តែងតែសន្និដ្ឋានថា អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺជាជើងផ្កា កុលាប។ ជាអកុសល អាពាហ៍ពិពាហ៍មិនមែន ផ្អែមល្ហែមដូច

ដែលគេគិតនោះទេ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ និងបញ្ហាទាំងឡាយមាន
 ការទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយគេត្រូវតែចង់ចាំថា ពេលគេ
 រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ គេនឹងត្រូវប្រឈមមុខ នឹងបញ្ហាទទួលខុស
 ត្រូវទាំងឡាយដែលគេមិនដែលរំពឹងទុកជាមុន ឬបានដឹងរហូតមក
 ដល់ពេលនេះ។ មនុស្សជាច្រើនតែងគិតថា ជាកាតព្វកិច្ចត្រូវតែ
 រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍មានគូស្រករ ហើយពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍
 នោះ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់បំផុត នៅក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ។
 ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីធានាបាននូវអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកប
 ដោយជោគជ័យមួយ គូស្រករត្រូវតែធ្វើឲ្យជីវិតរបស់ពួកគេស្រប
 គ្នា ដោយធ្វើឲ្យតិចទៅនូវភាពខុសគ្នាអ្វីក៏ដោយ ដែលគេអាចមាន
 រវាងគូស្រករនោះ។ បញ្ហាទាំងឡាយនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ នាំឲ្យ
 មនុស្សដែលមើលឃើញតែអាក្រក់និយាយថា អាចមានត្រឹមតែ
 ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្ងប់ស្ងាត់មួយ បើអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះជា
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភរិយាខ្វាក់និងស្វាមីថ្លង់ ពីព្រោះភរិយាខ្វាក់
 មិនអាចមើលកំហុសរបស់ស្វាមី ហើយស្វាមីថ្លង់មិនអាចស្តាប់ឮ

ការនិយាយច្រាំដែលរបស់ភរិយាគាត់។

ការចែករំលែកនិងទំនុកចិត្ត

បុព្វហេតុមួយ ក្នុងចំណោមបុព្វហេតុចំបងៗជាច្រើននៃបញ្ហា រវាងប្តីប្រពន្ធ គឺការសង្ស័យនិងការមិនទុកចិត្តគ្នា។ អាពាហ៍- ពិពាហ៍គឺជាការប្រសិទ្ធិពរជ័យ ប៉ុន្តែមនុស្សជាច្រើនបានធ្វើឲ្យ ក្លាយជាការស្តីបន្ទោស ដោយគេខ្វះការយល់ដឹង។

ទាំងភរិយាទាំងស្វាមី គួរតែបង្ហាញការទុកចិត្ត ដែលមាននៅ ក្នុងខ្លួនទៅឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយព្យាយាមកុំឲ្យមានការលាក់ កំបាំងរវាងគ្នា។ ការលាក់កំបាំងបង្កើតឲ្យមានការសង្ស័យ។ នាំឲ្យ មានការប្រថុណ្យ។ បង្កើតឲ្យមានកំហឹង។ បណ្តាលឲ្យមានភាព អមិត្ត។ អាចបណ្តាលឲ្យលែងលះគ្នា ធ្វើអត្តឃាត ថែមទាំងធ្វើ ឃាតកម្ម។

បើគ្រូស្រករអាចចែករំលែកសេចក្តីទុក្ខ និងសេចក្តីសុខនៅ ក្នុងជីវិត ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃរបស់គេ គេអាចលួងលោមគ្នាទៅ វិញទៅមកឲ្យជួរចិត្ត និងធ្វើឲ្យតិចទៅនូវសេចក្តីទុក្ខព្រួយរបស់ពួក

គេ។ ហេតុដូច្នេះ ភរិយាឬស្វាមី គួរតែកុំរំពឹងឲ្យមានត្រឹមតែ
 សេចក្តីសុខៗ មានសេចក្តីទុក្ខ និងសេចក្តីក្រខ្សត់ជាច្រើន ដែល
 ពួកគេនឹងត្រូវតែប្រឈមមុខ។ ពួកគេត្រូវតែ មានអំណាចផ្លូវចិត្ត
 ខ្លាំងក្លា ដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកនិងការយល់ខុសរបស់ពួកគេ។ គារ
 ពិភាក្សាបញ្ហាទាំងសងខាង នឹងផ្តល់ឲ្យពួកគេនូវជំនឿទុកចិត្ត
 ដើម្បីរស់នៅរួមគ្នា ជាការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរ។

ស្ត្រីនិងបុរស ត្រូវការចង់បានសេចក្តីសុខពីគ្នាពេលប្រឈម
 មុខនឹងបញ្ហា និងភាពលំបាកលំបិន។ ការមានអារម្មណ៍ថាមាន
 ភាពអសន្តិសុខនិងភាពលំបាកវេទនា នឹងរលាយបាត់ ហើយជីវិត
 នឹងកាន់តែមានន័យ មានសុភមង្គល និងគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ថែម
 ទៀត បើមាននរណាម្នាក់មានបំណងចង់ចែករំលែកបន្ទុករបស់
 ម្នាក់ទៀត។

ទង្វើត្រង់ដោយអារម្មណ៍រំភើបចិត្ត

ពេលបុគ្គលពីររូបស្រលាញ់គ្នា ពួកគេមានទំនោរចង់បង្ហាញ
 ត្រឹមតែទិដ្ឋភាពប្រសើរបំផុត នៃធម្មជាតិនិងអត្តចរិតរបស់ពួកគេ

ទៅឲ្យគ្នា ដើម្បីបង្ហាញឲ្យឃើញចំណាប់អារម្មណ៍ល្អ អំពីខ្លួនពួកគេផ្ទាល់ៗ គេនិយាយថា សេចក្តីស្នេហាបែបនេះ គឺនឹងរឹងរាល់ហេតុដូច្នោះហើយ មនុស្សទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីស្នេហាមានទំនោរទៅជាក្មេងក្មាំងទាំងស្រុង នូវភាពខ្លោងនឹងតែនៃធម្មជាតិរបស់ម្នាក់ៗ។

ជាការពិតជាក់ស្តែង ម្នាក់ៗនឹងព្យាយាមធ្វើឲ្យលេចឡើងនូវគុណសម្បត្តិខ្ពស់បំផុតរបស់គេម្នាក់ៗដល់អ្នកដទៃ ហើយពួកគេស្នងខ្លាំងនៅក្នុងសេចក្តីស្នេហា ពួកគេមានទំនោរទទួលយកគ្នាទៅវិញទៅមកត្រឹមតែ “តម្លៃសន្ទត់” ប៉ុណ្ណោះ។ គូស្នេហ៍ម្នាក់ៗនឹងមិនបញ្ចេញឲ្យឃើញភាគខ្លោងនឹងតែនៃធម្មជាតិរបស់ខ្លួន ពីព្រោះតែសេចក្តីភ័យខ្លាចបាត់បង់គ្នា។ គុណវិបត្តិផ្ទាល់ខ្លួនណាមួយ ត្រូវបានគេបោសសំអាតដោយដាច់ៗពីគ្នា ក្រោមកម្រាលព្រំ និយាយដូច្នោះ មិនដើម្បីនឹងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ឱកាសទាំងឡាយនៃការយកឈ្នះគ្នាទៅវិញទៅមករបស់ពួកគេ។ មនុស្សទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីស្នេហា មានទំនោរផងដែរ មិនអើពើកំហុសរបស់ដៃគូ

ដោយគិតថា ពួកគេនឹងអាចកែប្រែបានបន្ទាប់ពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬ
នឹងគិតថា ពួកគេអាចរស់នៅជាមួយកំហុសទាំងនេះបាន ឬនឹងគិត
ថា “សេចក្តីស្នេហានឹងយកជ័យជំនះលើអ្វីៗទាំងអស់”។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បន្ទាប់ពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ពេល
អារម្មណ៍មនោសញ្ចេតនាពីមុនរលាយអស់ទៅ ពួកគេនឹងបញ្ចេញ
ឲ្យដឹង ពីធម្មជាតិនៃអត្តចរិតរបស់គេម្នាក់ៗ។ បន្ទាប់មក ការខក
ចិត្តរបស់ដៃគូទាំងពីរភាគច្រើនគឺការបិទបាំងតាមបែបសុភាសិត
ដែលគេបានលាក់ទុកជាយូរមកហើយ អារម្មណ៍ដែលចូលជ្រៅ
របស់ដៃគូម្ខាងៗ ត្រូវបានបំបាត់ចោលដើម្បីលាតត្រដាងធម្មជាតិ
ពិតរបស់ដៃគូទាំងពីរ។ ហេតុដូច្នេះនេះ ភ្លេចនិយាយថាសេចក្តី
ស្រឡាត់ចិត្តយ៉ាងខ្លាំងចាប់កើតមាន។

សេចក្តីត្រូវការផ្នែកសម្ភារៈ

សេចក្តីស្រឡាញ់ ដោយខ្លួនវាថា មិនមែនជីវិតមានតែខ្យល់
អាកាសបរិសុទ្ធនឹងរស្មីពន្លឺព្រះអាទិត្យតែឯងនោះទេ។ ពិភពលោក
សម័យបច្ចុប្បន្ន គឺជាពិភពលោកសម្ភារៈនិយម ហើយដើម្បីបំ

ពេញនូវសេចក្តីត្រូវការផ្នែកសម្ភារៈនេះបាន ការធ្វើហិរញ្ញប្បទាន និងការផ្តល់ថវិការដ៏សមរម្យ គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់។ បើគ្មាន វាទេ គ្មានគ្រួសារណាមួយអាចរស់នៅបាន ដោយសុខស្រួលបាន ឡើយ។ នៅពេលដែលស្ថានភាពបែបនេះកើតឡើង ក៏មានលេច ឮសុភាសិតមួយថា “ពេលភាពក្រីក្រហោះចូលតាមទ្វារ សេចក្តី ស្នេហាហោះចេញតាមបង្អួច”។ នេះមិនមានន័យថា គេត្រូវតែជា អ្នកមាន ដើម្បីបង្កើតការងារនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ បើបុគ្គលមានសម្ភារៈចាំបាច់ជាមូលដ្ឋាននៃជីវិត ដែលបានផ្តល់ តាមរយៈការងារនិងនម្មួយ និងការធ្វើគម្រោងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ក្តីប្រាម្មមិនចាំបាច់ជាច្រើន អាចត្រូវបានគេដកចេញពីអាពាហ៍ ពិពាហ៍មួយបានដោយពិត។

អង្គការសុភមង្គលខាងជ្រុងចិត្ត ដែលកើតចេញពីភាពក្រីក្រ អាច ត្រូវបានជៀសផុត ប្រសិនបើគូស្រករនោះ មានការយល់ដឹង ពេញលេញ។ ដៃគូទាំងពីរត្រូវតែយល់ដឹងតម្លៃនៃការសន្តោស។ ទាំងពីរនាក់ត្រូវតែចាត់ទុកបញ្ហាទាំងអស់ថាជា “បញ្ហារបស់ខ្លួន”

ហើយចែករំលែក “វាសនាមិនទៀងទាត់” ទាំងអស់ក្នុងស្មារតីពិត
នៃភាពជាដៃគូជីវិតដែលមានយូរមកហើយ។

សេចក្តីណែនាំមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

នៅក្នុងគម្ពីរអង្គត្រូវនិកាយ មានឪពុកទារក្សទូន្មានមានតម្លៃជា
ច្រើន ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែង ប្រៀនប្រដៅក្មេងស្រីៗ
មុនពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេ។ ដោយដឹងថាអាចមានភាព
លំបាកជាច្រើន ជាមួយកូនប្រសារថ្មី គេបង្ហាត់បង្ហាញឲ្យក្មេងស្រីៗ
ផ្តល់នូវការគោរពចំពោះម្តាយក្មេកឪពុកក្មេក ដោយបម្រើពួកគេ
ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ដូចមាតាបិតាបង្កើតរបស់ពួកគេ។ គេរំពឹង
ឲ្យក្មេងស្រីៗផ្តល់កិត្តិយសនិងការគោរព ចំពោះសាច់ញាតិ និងមិត្ត
ភក្តិរបស់ស្វាមីនាង ដោយបង្កើតឲ្យមានបរិយាកាសមានសុភ-
មង្គល និងគួរឲ្យចូលចិត្ត នៅក្នុងលំនៅដ្ឋានថ្មីរបស់ពួកគេ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងបន្ថែមថា ពួកគេត្រូវសិក្សានិងឈ្វេង
យល់ផងដែរ អំពីធម្មជាតិរបស់ស្វាមីពួកគេ ពិនិត្យឲ្យជាក់
ច្បាស់ពីសកម្មភាព អត្តចរិត និងអធ្យាស្រ័យរបស់ស្វាមីពួកគេ

ហើយត្រូវធ្វើខ្លួនឲ្យមានប្រយោជន៍ និងប្រកបដោយភាពសហការ
 គ្រប់ពេល នៅក្នុងផ្ទះថ្មីរបស់ពួកគេ។ ពួកគេគួរតែមានភាពគួរ
 សម ចិត្តល្អ និងប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ស្វាមី
 ដែលរកបាន ហើយពិនិត្យមើលថា ការចំណាយទៅលើផ្ទះសំបែង
 ទាំងអស់ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងចាត់ចែងបានសមរម្យឬទេ។ ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅទាំងនេះ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានសម្តែង មាន
 រយៈពេលជាងម្ភៃប្រាំសតវត្សហើយ នៅតែជាប្រយោជន៍ដល់
 សព្វសត្វ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។

៤. ឧស្សនៈព្រះពុទ្ធសាសនាអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍

នៅក្នុងឧស្សនៈស្តីអំពី “ការកើតនិងសេចក្តីទុក្ខ” បុគ្គលមួយចំនួនបានរិះគន់ព្រះពុទ្ធសាសនាដោយនិយាយថា សាសនានេះប្រឆាំងនឹងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ពួកគេរិះគន់ខុសៗ ព្រះពុទ្ធទ្រង់មិនដែលទេសនាប្រឆាំងនឹងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះទេ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ព្រះអង្គបានចង្អុលប្រាប់ពីបញ្ហា ការលំបាក និងការព្រួយបារម្ភទាំងអស់ ដែលមនុស្សទាំងឡាយនឹងត្រូវបានប្រឈមមុខ ពេលគេចូលខ្លួនទទួលខុសត្រូវលើអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយសារតែព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងជាសំភ្លឺនគេ ឲ្យទប់ទល់នឹងបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលកើតមានក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនមានន័យថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ថ្កោលទោសអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះទេ។

ច្បាប់អាពាហ៍ពិពាហ៍ បញ្ជាក់ដោយខ្លួនឯងថា បុគ្គលនៅតែជាប់ស្ថិតកាន់តែខ្លាំងនឹងរូបលោក ដោយសារតែញាណសតិរបស់យើងត្រូវជាប់ជំពាក់ដោយតណ្ហា ឧបាទាន និងវេទនារម្មណ៍ ប៉ុន្តែវាជាធម្មជាតិទៅហើយ ដែលបញ្ហានោះគង់នឹងកើតមានឡើង

ដដែលៗ បញ្ហានេះកើតមានឡើង ពេលយើងត្រូវពិចារណា អំពី សេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកដទៃទៀត ហើយយើងចុះញ៉មចំពោះអ្វី ដែលអ្នកដទៃត្រូវការ។

គុណនិរសនា

ការវិភាគលិត្តល្អនៃអំពីធម្មជាតិនៃតួខ្លួន សំខាន់សម្រាប់ជួយ យើងឲ្យយល់ដឹងពីប្រភពនៃបញ្ហា ការព្រួយបារម្ភ សេចក្តីទុក្ខ វេទនា និងវិធីយកយុះលើបញ្ហាទាំងនេះ។ ការប្រៀនប្រដៅផ្នែក សាសនាមានសារៈសំខាន់ ចំពោះការរក្សាឲ្យមានជីវិតស្ងប់ស្ងាត់ៗ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ គេមិនគួរក្លាយជាទាសករនៃសាសនា ណាមួយឡើយ។ មនុស្សមិនបម្រើឲ្យសាសនាទេ គឺសាសនា បម្រើឲ្យមនុស្ស។ មានន័យថាមនុស្សត្រូវតែដឹងពីវិធីប្រើសាសនា ជាប្រយោជន៍ ដើម្បីការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង និងដើម្បីសុភមង្គល របស់គេ តាមមធ្យោបាយត្រឹមត្រូវ។ ជាធម្មតា ដោយគោរព តាមការស្សៀបស្សៀវ បញ្ញតិ ឬការបង្គាប់បញ្ជាផ្នែកសាសនាចៀស មិនរួច ដោយជំនឿនឹងតន្ត្រីនៃលំ ឬការបង្ខិតបង្ខំ ដោយគិតថា

យើងមានករណីយកិច្ចត្រូវប្រតិបត្តិតាមការស្សៀវស្សៀវ បញ្ញត្តិ
និងការបង្គាប់បញ្ជាផ្នែកសាសនានោះ និងមិនធ្វើឲ្យការយល់ដឹង
សមរម្យរីកចម្រើនបានទេ។

ទស្សនវិស័យសំខាន់មួយរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺព្រះសម្មា
សម្ពុទ្ធត្រង់មិនដាក់ច្បាប់ ឬការបង្គាប់បញ្ជាផ្នែកសាសនាណាមួយ
ទេ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគឺជាសាស្ត្រាតែមួយគត់ ត្រង់បានបញ្ញត្តិ
ក្បួនច្បាប់វិន័យជាច្រើនសម្រាប់យើងយកទៅប្រតិបត្តិគឺអនុលោម
ទៅតាមកម្រិតជីវភាពការរស់នៅរបស់យើង។ អ្នកទាំងឡាយណា
ដែលប្រតិបត្តិតាមសិក្ខាបទ សមាទានសិក្ខាបទទាំងនោះ ដោយ
ស្ម័គ្រចិត្ត ប៉ុន្តែមិនមែនជាច្បាប់ផ្នែកសាសនា ដែលបង្ខិតបង្ខំខាន
មិនបាននោះទេ។ វាអាស្រ័យលើយើងមានបំណងប្រតិបត្តិតាម
ឱវាទពាក្យប្រៀនប្រដៅ តាមរយៈការយល់ដឹង និងបទពិសោធន៍
ផ្ទាល់របស់យើង នូវអ្វីដែលល្អសម្រាប់យើង និងសម្រាប់អ្នក
ដទៃ។ តាមរយៈបទពិសោធន៍ព្រាវៗច្រើនដង ដើម្បីសម្រេចអ្វី
មួយ យើងនឹងរៀនប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដែលនឹងផ្តល់

ឲ្យយើងនូវសុខសន្តិភាពនិងសុភមង្គលប្រកបដោយហេតុផល។

គេគួរតែព្យាយាមឈ្នះយល់ធម្មជាតិ នៃជីវិតលោកីយ៍
 ដោយដឹងថាលោកអ្នកត្រូវប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាទាំងឡាយ លោក
 អ្នកនឹងអាចពង្រឹងផ្លូវចិត្តរបស់លោកអ្នក និងត្រៀមខ្លួនថែមទៀត
 ដើម្បីប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាទាំងនោះ ដែលនឹងអាចកើតមានឡើង
 បើលោកអ្នករៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ សាសនាសំខាន់សម្រាប់ជួយ
 លោកអ្នក ឲ្យយកឈ្នះលើបញ្ហាទាំងឡាយរបស់លោកអ្នក។
 ចំណេះដឹងអ្វីក៏ដោយ ដែលលោកអ្នកបានរៀនសូត្រអំពីគោល
 ការណ៍សាសនា ពេលលោកអ្នកនៅក្មេង អាចទទួលយកប្រើ
 ប្រាស់ ដោយចៀសវាងកុំឲ្យមានការយល់ខុស ការខកចិត្ត និង
 ការខូចចិត្ត។ ជាមួយគ្នានេះដែរ គុណសម្បត្តិល្អៗពិតប្រាកដមួយ
 ចំនួន ដូចជា សេចក្តីអត់ធន់ និងការយល់ដឹង ដែលយើងបាន
 រៀនសូត្រតាមរយៈសាសនា មានប្រយោជន៍ជួយ យើងឲ្យមាន
 ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្ងប់ស្ងៀមមួយ។

ជាធម្មតា អាស្រ័យដោយការខ្វះខាតការយល់ដឹងទាំងសង

ខាង ទើបគូស្រករដែលរៀបការហើយជាច្រើន មានជីវភាពរស់នៅមានទុក្ខលំបាក។ លទ្ធផលដែលចេញពីបញ្ហានេះ គឺកូនទាំងឡាយដ៏ស្អិតត្រង់របស់ពួកគេត្រូវរងទុក្ខផងដែរ។ ជាការប្រសើរត្រូវដឹងពីវិធីដោះស្រាយបញ្ហារបស់លោកអ្នក ដើម្បីដឹកនាំជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ឲ្យមានសុភមង្គល។ សាសនាអាចជួយលោកអ្នកឲ្យសម្រេចបាននូវសុភមង្គលនោះ។

៥. ខ្លឹមសារសាសនា

សិទ្ធិបុគ្គល

បុព្វហេតុមួយក្នុងចំណោមបុព្វហេតុជាច្រើន នៃកង្វល់ធំបំផុត ដែលមាននៅក្នុងប្រជាជនទាំងឡាយ ដែលមិនកាន់សាសនារបស់ប្រជាជនសេអ៊ីត គឺបញ្ហានៃការពិភាក្សាគ្នាមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ពេលព្រះពុទ្ធសាសនានិងសាសនាហិណ្ឌូមិនដែលទាមទារថា គួរស្រករត្រូវកាន់សាសនាដូចគ្នា មុនអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលគេរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ឱ្យត្រូវតាមបែបសាសនាទេឯមនុស្សជាច្រើនដទៃទៀត មានទំនោរចង់បានគុណប្រយោជន៍អំពីសេរីភាពក្នុងសាសនាទាំងនេះ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលផ្ទុយពីអ្វី ដែលរឿងប្រលោមលោកមនោសញ្ចេតនាជាច្រើនបាននិយាយ មិនមានន័យថា ការរួមបញ្ចូលមនុស្សពីរនាក់ទាំងស្រុង និងពេញលេញទៅក្នុងកិរិតមួយដែលម្នាក់ៗបាត់បង់អត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេទេ។ ពេលសាសនាមួយទាមទារថា ដៃគូទាំងពីរ ត្រូវមានជ្រកសាសនាតែ

មួយដួងគ្នា វាបដិសេធមិនទទួលស្គាល់សិទ្ធិមនុស្ស ជាមូលដ្ឋាន
 របស់បុគ្គលម្នាក់ៗជឿអ្វីដែលគេចង់។ បណ្តាសង្គមទាំងឡាយ
 មាននៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រទាំងមូលបានបង្ហាញថា “ឯកភាពនៅក្នុង
 ភាពផ្សេងៗគ្នា” មិនត្រឹមតែអាចដូចនោះទេ ថែមទាំងគេប្រាថ្នា
 ចង់បានផ្សេងទៀតផង។ ការគោរពនិងការយល់ដឹងកាន់តែខ្លាំង
 ឡើង កើតចេញពីភាពផ្សេងៗគ្នា។ បញ្ហានេះគួរតែអនុវត្តចំពោះ
 អាពាហ៍ពិពាហ៍ផងដែរ។ មានគំរូនៅមានជាច្រើនទូទាំងពិភព
 លោក ដែលភរិយាស្វាមីរក្សាជំនឿផ្ទាល់ខ្លួន របស់ពួកគេ ហើយ
 នៅតែអាចរក្សាជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប្រកបដោយសុភមង្គល
 ដោយមិនមានការទល់មុខជាក់គ្នា (សម្មុទ្ធិកម្ម)ឡើយ។

ពុទ្ធសាសនិកមិនជំទាស់ នឹងការកើតមានសាសនាដទៃទៀត
 នោះទេ សូម្បីនៅក្នុងផ្ទះសំបែងតែមួយក៏ដោយ។ ជាអកុសល
 អ្នកកាន់សាសនាទាំងឡាយដែលមិនមានការខ្មាស់អៀន ជាអ្នក
 មិនដឹងខ្លួន ទាក់ទាញឲ្យមនុស្សផ្លាស់សាសនាតាមគ្រប់មធ្យា-
 បាយទាំងអស់ ហើយបានជញ្ជក់យកប្រយោជន៍ ពីឥរិយាបថដ៏

សប្បុរសនេះទៀត។

ពុទ្ធសាសនិកដែលមានប្រាជ្ញា ត្រូវតែឈ្នួលយល់អំពីឧបាយ
កលនេះ។ គ្មានមនុស្សលោកដែលមានប្រាជ្ញា មានសេចក្តីគោរព
ចំពោះខ្លួនឯង ជាអ្នកបានយល់ដឹងពិតប្រាកដ អំពីអ្វីដែលគេមាន
សទ្ធាជឿ អាស្រ័យដោយការមានជំនឿដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ត្រូវ
លះបង់ជំនឿរបស់ខ្លួនចោល ដោយគ្រាន់តែបំពេញទៅតាមការ
ទាមទារ របស់សាសនាមួយផ្សេងទៀត ដែលធ្វើឡើងដោយ
មនុស្សនោះទេ។ ពុទ្ធសាសនិកមិនទាមទារឲ្យដៃគូរបស់គេ កាន់
យកព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយពួកគេថែមទាំងមិនចាំបាច់លះបង់
ជំនឿផ្ទាល់របស់ពួកគេផងដែរ។

ការស្រឡាត់ស្រឡាយច្រើនពេលវេលាពិពណ៌នា

ពេលយុវជនក្មេងៗមានសេចក្តីស្នេហា ពួកគេរៀបចំខ្លួន
ដើម្បីធ្វើពលិកម្មជាច្រើន ស៊ីប្តូររហូតពួកគេអាចរៀបអាពាហ៍-
ពិពាហ៍។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីរយៈពេលពីរបីឆ្នាំក្រោយមក ពេលគ្នានាទី
ពិតប្រាកដនៃការសាងអាពាហ៍ពិពាហ៍ឲ្យជោគជ័យចាប់ផ្តើម ការ

រសាយចិត្តក៏ចាប់ផ្តើមកើតមានផងដែរ។ ពេលដៃគូម្នាក់ ជាអ្នក
បានបោះបង់ជំនឿសាសនា ដែលបានកាន់ជឿជាយូរមកហើយ
របស់ខ្លួនដើម្បី “សេចក្តីស្នេហា” ចាប់ផ្តើមមានវិប្បដិសារី ដោយ
បានធ្វើដូច្នោះ ការយល់ខុសមិនចាំបាច់ឲ្យកើតមានទេ។ គឺបញ្ហា
ទាំងនេះកាន់តែផ្តល់ឲ្យមានភាពតានតឹងបន្ថែមទៀត ក្នុងអំឡុង
ពេលមានភាពធុញទ្រាន់ នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ហើយនាំឲ្យមាន
ការឈ្លោះប្រកែកគ្នាតែប៉ុណ្ណោះ។ ជាធម្មតា បុព្វហេតុមួយក្នុង
ចំណោមបុព្វហេតុសំខាន់ៗនៃការឈ្លោះប្រកែកទាំងនេះ បានចោទ
ជាបញ្ហាឡើងថា តើកូនក្មេកកាន់សាសនាណាមួយ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សំខាន់បំផុតសម្រាប់គេត្រូវដឹងថា បើ
មានដំណើរការនៃការផ្លាស់ប្តូរអ្វីៗដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ វាត្រូវតែផ្អែក
លើជំនឿពិតប្រាកដដោយខ្លួនឯង និងមិនមែនគ្រាន់តែជាភាព
សមរម្យ ឬការបង្ខិតបង្ខំតែប៉ុណ្ណោះទេ។ ពុទ្ធសាសនិករក្សា
សេរីភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដើម្បីធ្វើការជ្រើសរើស។ យើងទាំង
អស់គ្នា គួរតែគោរពគោលការណ៍នេះ។

ពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

គ្មានពិធី ឬដំណើរការជាក់លាក់ទៅផ្នែកព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុង
ការរៀបចំពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ព្រះពុទ្ធសាសនាទទួលស្គាល់
ប្រពៃណី និងវប្បធម៌ដែលគោរពដោយប្រជាជន នៅក្នុងប្រទេស
ទាំងឡាយផ្សេងៗគ្នា។ ហេតុដូច្នោះ ពិធីផ្នែកសាសនារបស់ពុទ្ធ-
សាសនិកតែងខុសគ្នា ពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ។

នៅក្នុងការពិតជាក់ស្តែងទូទៅ ការរៀបចំពិធីផ្នែកសាសនា
ដើម្បីប្រសិទ្ធិពរជ័យបវរសួស្តី និងផ្តល់ដំបូន្មានដល់គូស្រករ គឺគេ
ប្រារព្ធធ្វើជា ទម្លាប់នៅក្នុងព្រះវិហារក៏បាន ឬនៅផ្ទះក៏បាន ដើម្បី
ផ្តល់សារៈសំខាន់ដ៏ធំធេងដល់អាពាហ៍ពិពាហ៍។ សព្វថ្ងៃនេះ នៅ
តាមបណ្តាប្រទេសជាច្រើន ក្រៅពីការប្រសិទ្ធិពរជ័យ អង្គការ
ស្ថាប័នសាសនាក៏គេបានផ្តល់សិទ្ធិផងដែរ ដើម្បីធ្វើពិធីរៀប
អាពាហ៍ពិពាហ៍ឲ្យត្រូវតាមបែបសាសនា និងចុះអាពាហ៍ពិពាហ៍
រួមជាមួយនឹងការចេញលិខិតបញ្ជាក់អាពាហ៍ពិពាហ៍ តាមផ្លូវ
ច្បាប់។

៣៦ ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល

ជាទូទៅ ចំណុចសំខាន់បំផុត គឺគូស្រករគួរតែស្មោះត្រង់មែន
ទែន ក្នុងគោលបំណងសហប្រតិបត្តិការជាមួយគ្នា និងយល់ចិត្ត
ថ្លើមគ្នាទៅវិញទៅមក មិនតែពេលមានសុភមង្គលនោះទេ ថែម
ទាំងក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ ដែលពួកគេត្រូវប្រឈមមុខ
នឹងភាពលំបាកលំបិន។

៦. សុវត្ថិភាព ការគោរព និងទំនួលខុសត្រូវ

ការស្គាល់អសុវត្ថិភាព

នៅក្នុងអតីតកាលកន្លងមក គ្មានរឿងរ៉ាវបែបនេះ ដែលគេ ចាត់ទុកថា ការចុះអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់នោះទេ។ ស្ត្រីនិង បុរសសម្រេចចិត្តទាំងសងខាង ទទួលយកគ្នាទៅវិញទៅមក ជា ភរិយានិងស្វាមី ដោយហេតុនេះហើយទើបពួកគេអាចរស់នៅ ជាមួយគ្នា។ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេប្រារព្ធធ្វើឡើងចំពោះមុខ សហគមន៍ ហើយការបែកបាក់គ្នាគ្រប់គ្រងមានណាស់។ រឿង សំខាន់បំផុតនោះគឺ ពួកគេធ្វើឲ្យស្នេហាពិតរីកលូតលាស់ ហើយ គោរពការទទួលខុសត្រូវទៅវិញទៅមករបស់ពួកគេ។

សព្វថ្ងៃនេះ ការចុះអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់ គឺសំខាន់ ណាស់ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាព និងការពារទ្រព្យសម្បត្តិនិងបុត្រា បុត្រី។ ដោយសារការស្គាល់អសុវត្ថិភាព គូស្រករប្រារព្ធ អាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់ ដើម្បីធានាថា ពួកគេបានជាប់កិច្ច សន្យាតាមជួរច្បាប់ មិនត្រូវព្រងើយកន្តើយនឹងករណីយកិច្ច

របស់ពួកគេ និងមិនត្រូវប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ជាក់គ្នាទេ ហើយសព្វថ្ងៃនេះ គូស្រករមួយចំនួនថែមទាំងបានដាក់កិច្ចសន្យាតាមផ្លូវច្បាប់ ផ្អែកលើអ្វីដែលនឹងបានកើតឡើង ដល់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ពួកគេ (គឺថែកទ្រព្យសម្បត្តិគ្នា) បើពួកគេលែងលះគ្នា។

ស្វាមី និងភរិយា

យោងទៅតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ស្វាមីអាចរំពឹងរកមើល គុណសម្បត្តិខាងក្រោម ពីភរិយារបស់គេ ÷

- ការស្រឡាញ់
- ការយកចិត្តទុកដាក់ និងការប្រុងប្រយ័ត្ន
- កាតព្វកិច្ចគ្រួសារ
- ស្វាមីភក្តី
- ការថែទាំកូន
- សន្សំសំចៃ
- រៀបចំទុកដាក់ម្ហូបអាហារ

- ធ្វើឲ្យស្វាមីសប្បាយចិត្ត ពេលគេមានទុក្ខព្រួយ
- ភាពផ្អែមល្ហែមគ្រប់បែបយ៉ាង

បញ្ហាសមកវិញ ការរំពឹងមើលគុណសម្បត្តិរបស់ភរិយា

ពីស្វាមីគឺ ÷

- សុភាពរាបសារទន់ភ្លន់
- ចេះគួរសម
- ការចូលចុះក្នុងសន្តិម (មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយអ្នកដទៃ)
- សុវត្ថិភាព
- ភាពយុត្តិធម៌
- ភក្តីភាព
- សេចក្តីទៀងត្រង់
- ការរាប់អានជាមិត្តភាពល្អ
- ការគាំទ្រសីលធម៌

ក្រៅពីទស្សនវិស័យផ្នែកអារម្មណ៍ និងការត្រេកត្រអាល

ទាំងនេះ គួរស្រករនឹងត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ អំពីលក្ខខណ្ឌជីវភាព

រស់នៅ ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ មានដូចជាថវិការគ្រួសារ និងកាតព្វកិច្ចសង្គម។ ដូច្នោះ ការពិគ្រោះយោបល់គ្នាទៅវិញទៅមក រវាងស្វាមីនិងភរិយា ស្តីអំពីបណ្តាបញ្ហាគ្រួសារ ជួយបង្កើតឲ្យមានបរិយាកាសជឿទុកចិត្តគ្នា និងការដឹងចិត្តថ្លើមគ្នា ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាអ្វីមួយដែលអាចកើតមានឡើង នៅក្នុងរង្វង់គ្រួសារ។

ឱវាទរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចំពោះគូស្រករភរិយាស្វាមី

I. ភរិយា

ក្នុងការទេសនាប្រៀនប្រដៅស្ត្រីអំពីតួនាទីរបស់ពួកគេ នៅក្នុងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ព្រះពុទ្ធទ្រង់កោតសរសើរថាសុខសន្តិភាពនិងភាពចុះសម្រុងគ្នានៅក្នុងផ្ទះ ពឹងផ្អែកយ៉ាងធំធេងលើស្ត្រី។ ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះអង្គមានលក្ខណៈប្រាកដនិយម និងមានប្រយោជន៍ ពេលព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងអំពីចរិតលក្ខណៈ ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃដ៏ល្អៗជាច្រើន ដែលស្ត្រីគួរ ឬមិនគួរបណ្តុះឲ្យមានឡើង។ នៅក្នុងឱកាសនានា ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឲ្យឱវាទថា ភរិយា៖

- ក) មិនគួរមានគំនិតអាក្រក់ដំទាស់នឹងស្វាមីនៅក្នុងខ្លួន

ខ) មិនគួរគ្មានចិត្តមេត្តា ប្រើពាក្យមិនពិរោះ ឬប្រើអំណាច

គ) មិនត្រូវចំណាយខ្លះខ្លាយ ត្រូវចេះសន្សំសំចៃ និងរស់នៅ
ទៅតាមធនធានដែលមាន

ឃ) ការពារ និងសន្សំទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងប្រាក់កាស
ដែលស្វាមីរកបានដោយលំបាក

ង) ត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នគ្រប់ពេល និងបរិសុទ្ធទាំងចិត្តទាំងកាយ

ច) ត្រូវស្មោះត្រង់ និងចូលទៅកន្លែងកំបាំងមិនត្រូវមានគំនិត
ប្រព្រឹត្តអំពើផិតក្បត់

ឆ) មានពាក្យសម្តីថ្លៃថ្នូរ និងចេះគួរសមទាំងកាយវិការ

ជ) ត្រូវមានចិត្តល្អ ឧស្សាហ៍ និងព្យាយាមធ្វើការងារ

ឈ) ចេះគិតគូរ និងមានចិត្តអាសូរដល់ស្វាមី ហើយឥរិយា-
បថរបស់នាង គួរប្រៀបធៀបទៅនឹងសេចក្តីស្រឡាញ់ និងក្តី
កង្វល់របស់មាតា ដែលមានបុត្រាតែមួយ

ញ) ចេះដាក់ខ្លួន ចេះគោរព

ដ) មិនឆេវឆាវ និងចេះយល់ចិត្ត ពោលគឺបម្រើ មិនត្រឹមតែ

ក្នុងឋានៈជាភរិយា ថែមទាំងជាមិត្តភក្តិក្នុងនិងជាទីប្រឹក្សា ពេលមាន
តម្រូវការ។

នៅក្នុងសម័យពុទ្ធកាល សាស្ត្រានៃសាសនាដទៃទៀត ក៏បាន
ផ្តល់ឱ្យវាផងដែរ អំពីករណីយកិច្ចនិងកាតព្វកិច្ចរបស់ភរិយា
ចំពោះស្វាមី ជាពិសេស សង្កត់ធ្ងន់ទៅលើករណីយកិច្ចរបស់
ភរិយា ដោយអត់ទ្រាំនឹងការបន្តពូជសម្រាប់ស្វាមី ផ្តល់ទឹកចិត្ត
ស្មោះសរ និងផ្តល់សុភមង្គលប្តីប្រពន្ធ។

សហគមន៍យុវជន ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការមាន
កូនប្រុសនៅក្នុងគ្រួសារ។ ពួកគេជឿថា កូនប្រុសចាំបាច់សម្រាប់
ប្រារព្ធធ្វើពិធីបុណ្យសពរបស់ពួកគេ ដោយមានជំនឿថា ជីវិត
បន្ទាប់របស់ពួកគេជាជីវិតមួយលម្អ្រសើរ។ ការមិនមានកូនប្រុស
ជាមួយភរិយាទីមួយ ផ្តល់សេរីភាព ឲ្យបុរសរកភរិយាមួយទៀត
ដើម្បីមានកូនប្រុស។ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនគាំទ្រជំនឿបែបនេះទេ។

អនុលោមទៅតាមព្រះធម៌ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែង
អំពីកម្មនិយាម គេមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើផ្ទាល់របស់

ខ្លួន និងផលវិបាករបស់វា។ មិនថាឡើយ កូនដែលកើតមកជាកូន
 ប្រុសឬកូនស្រី មិនមែនកំណត់បានដោយមាតា ឬក៏បិតានោះទេ
 គឺអាស្រ័យដោយកម្មរបស់កូននោះឯង។ ហើយសុខុមាលភាព
 របស់បិតាឬជីតា មិនអាស្រ័យលើកម្ម គឺអំពើរបស់កូនប្រុសឬ
 ចៅប្រុសនោះទេ។ មនុស្សម្នាក់ៗទទួលខុសត្រូវ ចំពោះកម្មផ្ទាល់
 របស់ខ្លួន។ ដូច្នោះ ជាការខុសសម្រាប់បុរសស្តីបន្ទោសភរិយា
 របស់ពួកគេ ឬសម្រាប់បុរសមានអារម្មណ៍មិនគ្រប់គ្រាន់ ពេល
 កូនប្រុសមិនបានកើត។ បរមពុទ្ធាវាទបែបនេះជួយកែតម្រូវ
 ទស្សនៈរបស់មនុស្សជាច្រើន និងកាត់បន្ថយជាធម្មតា នូវក្តីបារម្ភ
 របស់ស្រ្តី ដែលមិនអាចបង្កើតកូនប្រុស ដើម្បីប្រារព្ធ “ពិធីបុណ្យ
 រំលឹកវិញ្ញាណក្ខន្ធដូនតា”។

ទោះបីនៅក្នុងក្បួនច្បាប់វិន័យរបស់ខ្មែរជំនី ក៏មានចែងពីករណី
 យកិច្ចរបស់ភរិយាចំពោះស្វាមី តែមិនមានចែងស្តីទៅលើ
 ករណីយកិច្ច និងកាតព្វកិច្ចរបស់ស្វាមីចំពោះភរិយាផងទេ។ ទោះ
 បីយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏នៅក្នុងសិក្ខាលោវាទសូត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

ទ្រង់បានសម្តែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ ពីករណីយកិច្ចរបស់ស្វាមី ចំពោះភរិយា។

II. ស្វាមី

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរថា តើស្វាមីគួរជួយផ្គត់ផ្គង់ភរិយារបស់ខ្លួនដោយរបៀបណា ក្នុងនាមជាមេគ្រួសារ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសថា ស្វាមីគប្បីស្មើចសរសើរឲ្យកិត្តិយស និងគោរពឲ្យសមឋានៈជាភរិយា ស្មោះត្រង់ មិនប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តរបស់នាងប្រគល់ភាពជាធំឲ្យនាង ដើម្បីគ្រប់គ្រងកិច្ចការក្នុងផ្ទះ និងផ្តល់គ្រឿងតុបតែងខ្លួនឲ្យនាង។ ពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅនេះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងអស់រយៈពេលជាងម្ភៃប្រាំសតវត្ស កន្លងមកហើយ ហើយនៅតែផ្តល់គុណប្រយោជន៍ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។

ដោយដឹងពីចិត្តសាស្ត្ររបស់បុរស ដែលមានទំនោរគិតថាខ្លួនមានភាពជាធំជាង ព្រះពុទ្ធទ្រង់ធ្វើការផ្លាស់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ ហើយបានលើកឋានៈស្ត្រី ដោយការផ្តល់យោបល់សាមញ្ញថា ស្វាមីគប្បីស្មោះត្រង់នឹងប្រពន្ធរបស់ខ្លួន មានន័យថា ស្វាមីគប្បី

បំពេញ និងថែរក្សាកាតព្វកិច្ចប្តីប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ចំពោះភរិយា ដោយបន្តទ្រទ្រង់ជំនឿទុកចិត្តក្នុងទំនាក់ទំនងប្តីប្រពន្ធ គ្រប់អត្ថន័យ ទាំងអស់។ ស្វាមីក្នុងឋានៈជាអាណាព្យាបាល អាចស្នាក់នៅឆ្ងាយ ពីផ្ទះជាប់ជាប្រចាំ ហេតុដូចនេះ គេគប្បីប្រគល់ភារកិច្ចផ្ទះសំបែង ក្នុងគ្រួសារទៅឲ្យភរិយា ជាអ្នកគប្បីគេចាត់ទុកថាជាអ្នកថែរក្សា និងអ្នកចែកចាយទ្រព្យសម្បត្តិ និងជាអ្នកគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចនៅ ក្នុងផ្ទះ។ ការផ្តល់គ្រឿងតុបតែងខ្លួនទៅឲ្យភរិយា គប្បីជានិមិត្តរូប នៃសេចក្តីស្រឡាញ់ ការយកចិត្តទុកដាក់ និងការថែទាំរបស់ស្វាមី ដែលបង្ហាញភរិយា។ ការអនុវត្តជានិមិត្តរូបនេះ ត្រូវបានអនុវត្ត តាំងពីសម័យបរមបុរាណមក នៅក្នុងសហគមន៍ពុទ្ធសាសនា ជាអកុសល វាស្ថិតនៅក្នុងគ្រោះថ្នាក់នៃការរលាយសាបសូន្យ ពី ព្រោះតែឥទ្ធិពលនៃអរិយធម៌សម័យទំនើប។

អតីតកាល

នៅក្នុងអតីតកាល ដោយសាររចនាសម្ព័ន្ធសង្គមនៃសហគម ជាច្រើនខុសពីរចនាសម្ព័ន្ធដែលយើងឃើញមានសព្វថ្ងៃ ស្វាមីនិង

ភរិយាពីងពាក់គ្នា ទៅវិញទៅមកៗ មានការដឹងចិត្តថ្លើមទាំងសងខាង ហើយចំណងទាក់ទងមានស្ថេរភាព ពីព្រោះម្នាក់ៗបានដឹងច្បាស់លាស់ពីតួនាទីរបស់ខ្លួន នៅក្នុងភាពជាដៃគូៗ “សេចក្តីស្រឡាញ់” ដែលស្វាមីនិងភរិយាមួយចំនួនព្យាយាមបង្ហាញអ្នកដទៃ ដោយអាបរិតគ្នានៅក្នុងទីប្រជុំជន មិនបានបង្ហាញដោយចាំបាច់ពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ឬការយល់ចិត្តពិតប្រាកដនោះទេ នៅក្នុងអតីតកាល ទោះបីគូស្រករដែលរៀបការហើយ មិនបានបង្ហាញសេចក្តីស្រឡាញ់ ឬអារម្មណ៍ខាងក្នុងរបស់ពួកគេជាសាធារណៈក៏ដោយ ពួកគេមានការយល់ចិត្តថ្លើមយ៉ាងជ្រាលជ្រៅស្ទើរតែមិនអាចនិយាយបាន ព្រមទាំងមានការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមកៗ

ទំនៀមទម្លាប់សម័យបុរាណ ដែលមាននៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន តម្រូវឲ្យភរិយាពលីជីវិតរបស់នាង បន្ទាប់ពីមរណភាពរបស់ស្វាមីនាង និងទំនៀមទម្លាប់ដែលហាមឃាត់ផងដែរ មិនឲ្យភរិយាមេម៉ាយ រៀបការជាថ្មី ទាំងអស់នេះជាទំនៀមទម្លាប់ ដែល

ចម្លែកសម្រាប់ព្រះពុទ្ធសាសនា។ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនចាត់ទុក
ភរិយាថាមានឋានៈតូចទាប អន់ជាងស្វាមីនោះទេ។

សង្គមសម័យបច្ចុប្បន្ន

ស្ត្រីមួយចំនួនមានអារម្មណ៍ថា សម្រាប់ពួកគេ ការផ្តោត
យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការអប់រំក្នុងគ្រួសារ គឺជាការធ្វើឲ្យអាប់
អោនកិត្តិយស និងអភិរក្សនិយម។ ជាការពិតដែលថា នៅក្នុង
អតីតកាល ស្ត្រីបានត្រូវគេប្រព្រឹត្តយ៉ាងអាក្រក់បំផុត ប៉ុន្តែនេះ
អាស្រ័យលើភាពអវិជ្ជមានផ្នែកខាងបុរស ជាងភាពទន់ភ្លន់ដែល
មានជាប់មកជាមួយ ក្នុងទស្សនៈនៃការពឹងផ្អែកលើស្ត្រី ដើម្បី
ចិញ្ចឹមកូន។

ស្ត្រីបានធ្វើការតស៊ូអស់រយៈពេលដ៏យូរ ដើម្បីទទួលបាន
សិទ្ធិស្មើគ្នាជាមួយបុរស ក្នុងវិស័យអប់រំ អាជីពនយោបាយ និង
មធ្យោបាយដទៃទៀត។ ឥឡូវនេះ ពួកគេស្មើនឹងបុរស ក្នុងកម្រិត
ដ៏ធំធេង។ មនុស្សប្រុស ជាទូទៅមានទំនោរឈ្នានពានពីធម្មជាតិ
ហើយមនុស្សស្រីរំកើបចិត្តខ្លាំងជាង។ នៅក្នុងទិដ្ឋភាពក្នុងគ្រួសារ

ជាពិសេសនៅអាស៊ី មនុស្សប្រុសច្រើនប្រើអំណាចខ្លាំង ក្នុង
 ឋានៈជាប្រមុខគ្រួសារ ក្នុងខណៈដែលមនុស្សស្រីមាន ទំនោរនៅ
 ដដែលជាដៃគូឥតប្រកែកប្រឆាំង។ ចូរចងចាំថា “ឥតប្រកែក
 ប្រឆាំង” ទីនេះ មិនមានន័យថា “ទន់ខ្សោយ” នោះទេ។ ជាការពិត
 ជានិច្ច វាជាគុណសម្បត្តិវិជ្ជមាននៃ “ភាពទន់ភ្លន់” និង “ភាពស្ងួត
 បូត”។ បើស្រ្តីនិងបុរសរក្សាគុណសម្បត្តិ ជាមនុស្សស្រីនិងជា
 មនុស្សប្រុស ដែលជាភរិយាតកពីធម្មជាតិ ហើយទទួលស្គាល់
 កម្លាំងដែលគួរឲ្យគោរពរបស់ពួកគេ អីចឹងអាកប្បកិរិយានោះអាច
 ជួយផ្តល់នូវការយល់ដឹងទាំងសងខាង ដែលមានលក្ខណៈ
 ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា រវាងភេទទាំងពីរ។

ការកត់សម្គាល់របស់មហាត្ម័គ្រី ÷

“ខ្ញុំជឿទៅលើការអប់រំសមរម្យរបស់ស្ត្រី។ ប៉ុន្តែខ្ញុំពិតជាជឿ
 ថា ស្ត្រីនឹងមិនចូលរួមចំណែកក្នុងពិភពលោក ដោយធ្វើ
 ត្រាប់ ឬរត់ប្រណាំង ជាមួយបុរសនោះទេ។ នាងអាចរត់
 ប្រណាំង ប៉ុន្តែនាងនឹងមិនឡើងឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលនាងមាន

លទ្ធភាពធ្វើបាន ដោយធ្វើត្រាប់តាមបុរស។ នាងត្រូវតែ
ជាអ្នកបង្រៀនរបស់បុរស”។

ទំនួលខុសត្រូវរបស់ឪពុកម្តាយ

មូលដ្ឋាននៃសង្គមមនុស្សទាំងអស់ គឺចំណងទាក់ទងសាំញ៉ាំ
រវាងម្តាយនិងកូន ឪពុកនិងកូន។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ
ករណីយកិច្ចរបស់មាតាគឺសេចក្តីស្រឡាញ់ ការថែទាំ ការយកចិត្ត
ទុកដាក់ និងការការពារ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា នេះគឺជាសេចក្តី
ស្រឡាញ់ការលះបង់។ វាជាការដែលយកចិត្តទុកដាក់ថែរក្សា
ប្រកបដោយចិត្តសប្បុរសនិងមានប្រយោជន៍ ហើយជាអនត្តទត្ត-
បុគ្គល (មិនគិតតែខ្លួនឯង)។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ
សាវ័ករបស់ព្រះអង្គថា មាតាបិតាគប្បីរក្សាបុត្រ ប្រៀបដូច ផែនដី
រក្សារុក្ខជាតិ និងសព្វសត្វទាំងអស់ដូច្នោះដែរ។

ឪពុកម្តាយ មានទំលុះសុខសត្រូវចំពោះសុខុមាលភាព និងការ
លូតលាស់រីកចម្រើនរបស់កូន។ បើកូនធំឡើងមានកម្លាំងខ្លាំងក្លា
មានសុខភាពល្អបរិបូណ៌ និងជាពលរដ្ឋមានប្រយោជន៍ វាជា

លទ្ធផលនៃកិច្ចប្រឹងប្រែង របស់ឪពុកម្តាយហ្នឹងឯង។ បើកូនធំ
 ឡើង ប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឪពុកម្តាយត្រូវតែទទួលខុសត្រូវ។ គេ
 មិនត្រូវស្តីបន្ទោសអ្នកដទៃទៀត ឬសង្ឃមទេ បើកូនដើរផ្លូវខុស។
 វាជាករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ ត្រូវតែណែនាំកូនឲ្យដើរតាម
 ផ្លូវល្អសមរម្យ។

ស្ថិតនៅក្នុងវ័យឆាយធ្វើឲ្យរំភើបបំផុតរបស់វា ក្មេងត្រូវការ
 ទំនោរ សេចក្តីស្រឡាញ់ ការថ្នាក់ថ្នម និងការយកចិត្តទុកដាក់
 ពីឪពុកម្តាយ។ បើគ្មានសេចក្តីស្រឡាញ់និងការណែនាំពីឪពុក
 ម្តាយគេ ក្មេងនឹងមានចិត្តរីកល ហើយមើលថា ពិភពលោកគឺជា
 កន្លែងឡប់សតិដើម្បីរស់នៅ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការបង្ហាញ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ ការថែរក្សាថ្នាក់ថ្នម ការយកចិត្តទុកដាក់របស់
 ឪពុកម្តាយ មិនមែនមានន័យថា ផ្តាច់ចិត្តការទាមទាររបស់កូន
 ទាំងអស់ ទោះសមហេតុផល ឬយ៉ាងណានោះទេ។ ការថ្នាក់ថ្នម
 ច្រើនពេកអាចនាំឲ្យកូនទំរើស។ នៅក្នុងការផ្តល់សេចក្តីស្រឡាញ់
 និងការថ្នាក់ថ្នមរបស់នាង ម្តាយគប្បីតឹងរឹងនឹងរឹងមាំក្នុងការដោះ

ស្រាយកំហឹងនិងការម្ល៉ៅម្លាស់របស់កូន។ ការធ្វើតិរិះរិះនិងរិះរិះមាំហ្មត់
ចត់ មិនមានន័យថា ប្រើពាក្យអាក្រក់ មិនពិរោះស្តាប់ជាក់កូននោះ
ទេ។ ចូរបង្ហាញសេចក្តីស្រឡាញ់របស់អ្នក ប៉ុន្តែចូរបង្កង់ដៃអប់រំ
ធ្វើឲ្យមានវិន័យ កូននឹងយល់ចិត្ត។

ជាអកុសល ក្នុងចំណោមឪពុកម្តាយបច្ចុប្បន្ន សេចក្តី
ស្រឡាញ់របស់ឪពុកម្តាយចំពោះកូន គឺមានតិចតួចគួរឲ្យសោក
ស្តាយ។ ការងប់ងល់ ការភ្លើតភ្លើន ប្រញាប់ប្រញាល់ចង់បានការ
រីកចម្រើនផ្នែកសម្ភារៈ ចលនាចង់បានសេរីភាព និងការប្រាថ្នាចង់
បានសិទ្ធិស្មើគ្នា បានបណ្តាលឲ្យមាតាជាច្រើន រួមនឹងស្វាមីរបស់
ពួកគេ ចំណាយពេលធ្វើការនៅក្នុងការិយាល័យ និងហាងលក់
ទំនិញច្រើនម៉ោង ជាងការនៅផ្ទះដោយទំនោរទៅរកការបន្តពូជ
របស់ពួកគេ។ ក្មេងដែលគេបានផ្ទេរសាច់ញាតិ ឲ្យមើលថែរក្សា
ឬជួលអ្នកបម្រើឲ្យមើល មានការឡប់ស្មារតីបដិសេធមិនទទួល
សេចក្តីស្រឡាញ់ និងការថ្នាក់ថ្នមរបស់ម្តាយ។ ម្តាយដែលមាន
អារម្មណ៍ថាមានកំហុសដោយ ខ្វះខាតការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ

កូន ក៏ព្យាយាមធ្វើឲ្យកូនស្ងប់ ដោយផ្តល់គ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ នៃការទាមទារពីកូន។ អំពើបែបនេះធ្វើឲ្យកូនទំយើទំរើស។ ការឲ្យ កូននូវល្បែងក្មេងលេងទំនើបៗគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ មានដូចជា រថក្រោះជ័រ កាំភ្លើងវែង កាំភ្លើងខ្លីធ្វើពីជ័រ ដាវជ័រ និងឧបករណ៍ ស្រដៀងគ្នាបែបជាការធ្វើឲ្យស្ងប់ចិត្ត គឺជាប្រការមិនល្អទាល់តែ សោះ នេះបើពោលតាមបែបចិត្តសាស្ត្រ។

ការផ្គុកផ្គាក់កូនជាមួយល្បែងក្មេងលេងបែបនេះ មិនមែនជា វត្ថុជំនួសឲ្យទំនោរសេចក្តីស្រឡាញ់ និងសុភ័យរបស់មាតានោះ ទេ។ បើគ្មានសុភ័យនិងការណែនាំពីឪពុកម្តាយសោះ វាមិនជាការ គួរឲ្យក្លាក់ផ្អើលនោះទេ បើកូនជាផលវិបាកធំឡើងប្រព្រឹត្តបទ ល្មើសនោះ។ ដូច្នោះ តើគេត្រូវស្តីបន្ទោសនរណា ចំពោះការចិញ្ចឹម កូនចចេស មានៈ មុខវិធី? ឪពុកម្តាយ មែនទេ! ម្តាយដែលធ្វើការ ជាពិសេស បន្ទាប់ពីធ្វើការងារច្រើនពេញមួយថ្ងៃនៅការិយាល័យ ហើយបំពេញការងារកំប៉ិចកំប៉ុកនៅផ្ទះទៀត មិនអាចរកពេល វេលា សម្រាប់ផ្តល់ឲ្យកូនដែលចង់បានការថ្នាក់ថ្នម និងការយក

ចិត្តទុកដាក់ពីនាងបានទេ ឪពុកម្តាយដែលគ្មានពេលវេលា
 សម្រាប់កូនទាំងឡាយរបស់ពួកគេ គប្បីកុំត្រូវត្រូវ ពេលកូន
 ជំពូកនេះ គ្មានសម្រាប់ពួកគេ ពេលពួកគេមានវ័យចំណាស់។
 ឪពុកម្តាយដែលប្រកាសថា ពួកគេចំណាយប្រាក់កាសច្រើន
 សន្លឹកសន្ធាប់លើកូនទាំងឡាយរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែរវល់គ្មានពេល
 នៅថែទាំកូន មិនគួរត្រូវត្រូវ ពេលកូនទាំងឡាយ “ដែលមមាញឹក”
 របស់ពួកគេ ជាការតបស្មងសងគុណ បានទុកពួកគេឲ្យនៅក្នុង
 គ្រឹះស្ថាន សម្រាប់មនុស្សចាស់!

សព្វថ្ងៃនេះ ស្ត្រីភាគច្រើនមានការងារធ្វើ ដូច្នោះហើយ
 គ្រួសារអាចរីករាយនឹងប្រយោជន៍ផ្នែកសម្ភារៈកាន់តែច្រើន។ ស្ត្រី
 ទាំងឡាយគប្បីពិចារណាពាក្យទូន្មានរបស់មហាត្ម័តនី ចំពោះ
 បុរសដែលស្វែងរកសេរីភាព ពីសេចក្តីលោភលន់ ជាងសេរីភាព
 ពីសេចក្តីត្រូវការឲ្យបានម៉ត់ចត់។ ពិតណាស់ ដោយទទួលបាន
 គម្រោងរៀបចំផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ពេលបច្ចុប្បន្ន យើងមិនអាច
 បដិសេធថា ស្ត្រីមួយចំនួនមិនត្រូវគេបង្ខំឲ្យធ្វើការនោះទេ ក្នុង

ករណីបែបនេះ ឪពុកនិងម្តាយត្រូវតែធ្វើពលិកម្មអំពីពេលវេលា
 បន្ថែមរបស់ពួកគេ ដើម្បីសងជម្ងឺចិត្ត សម្រាប់អ្វីដែលកូនរបស់
 ពួកគេខកចិត្ត ពេលពួកគេនៅឆ្ងាយៗ បើឪពុកម្តាយទាំងពីរនាក់
 ចំណាយពេលវេលាមិនធ្វើការរបស់ពួកគេ សម្រាប់នៅផ្ទះជាមួយ
 កូនៗរបស់ពួកគេ នឹងមានការយល់ចិត្តគ្នា កាន់តែច្រើនឡើង
 រវាងឪពុកម្តាយនឹងកូន។

នៅក្នុងព្រះសូត្រទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់សម្តែងលំអិតអំពីតួនាទីនិងភារកិច្ចដើមដំបូងមួយចំនួន ជា
 គោលការណ៍ណែនាំសំខាន់ៗ សម្រាប់ឪពុកម្តាយយកទៅ ប្រតិ-
 បត្តិៗ ដោយការប្រៀនប្រដៅ ការអនុវត្ត និងសកម្មភាព គោល
 ការណ៍ណែនាំមួយក្នុងចំណោម គោលការណ៍ដើមដំបូងទាំង
 ឡាយ គឺដឹកនាំកូនកុំឲ្យធ្វើអំពើអាក្រក់ និងតាមរយៈការបញ្ចុះ
 បញ្ចូលល្អល្មម ណែនាំពួកគេឲ្យធ្វើតែអំពើល្អគ្រប់បែបយ៉ាង
 ដើម្បីគ្រួសារ សង្គម និងប្រទេសជាតិ។ នៅក្នុងការជាប់ទាក់ទិន
 បញ្ហានេះ ឪពុកម្តាយគប្បីប្រើការយកចិត្តទុកដាក់ឲ្យបានធំធេង

ក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយកូន។ វាមិនមែនជាអ្វីដែលឪពុកម្តាយ
ហ្វឹកហាត់នោះទេ ប៉ុន្តែជាអ្វីដែលឪពុកម្តាយមាននិងធ្វើពិតប្រាកដ
ដែលកូនស្រូបយកដោយមិនដឹងខ្លួន និងដោយការអាណិត
ស្រឡាញ់។ ការចូលខ្លួនរបស់កូនទៅក្នុងពិភពលោក ត្រូវបាន
អប់រំនិស្ស័យ ដោយការប្រឹងធ្វើឲ្យដូច ឬឲ្យលើស អាកប្បកិរិយា
របស់ឪពុកម្តាយ។ វាស្របទៅតាមតែអាកប្បកិរិយាល្អ បណ្តាល
ឲ្យល្អ ហើយអាកប្បកិរិយាអាក្រក់បណ្តាលឲ្យអាក្រក់។ ឪពុក
ម្តាយនៅជាមួយកូនរបស់ពួកគេបានច្រើន និងបញ្ជូនយ៉ាងប្រសប់
នូវអត្តចរិតផ្ទាល់ ទៅឲ្យកូនចៅរបស់ពួកគេ។

ករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ

វាជាករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ ក្នុងការមើលថែទាំសុខុ-
មាលភាព របស់កូនពួកគេ។ តាមការពិត ឪពុកម្តាយដែលប្រកប
ដោយករណីយកិច្ច និងសេចក្តីស្រឡាញ់ កែតុនការទទួលខុស
ត្រូវដោយរីករាយ។ ដើម្បីដឹកនាំកូនឲ្យដើរលើផ្លូវត្រូវ (ប្រកប
ដោយគន្លងធម៌) ដំបូងឪពុកម្តាយគប្បីធ្វើ ជាគំរូនិងដឹកនាំជីវិត

ប្រកបដោយឧត្តមគតិ។ ជាប្រការស្មើរតែមិនអាច នឹងរំពឹងឲ្យ
មានកូនបរិបូណ៌ដោយតម្លៃ ពីឪពុកម្តាយគ្មានតម្លៃ។ ក្រៅពីទំនោរ
កម្មជាមរតករបស់កូនតាំងពីជាតិមុន កូនទាំងឡាយក៏ទទួលមរតក
មិនផ្ទាស្ត្រី រូបវន្ត វិបត្តិ និងគុណធម៌របស់ឪពុកម្តាយផងដែរ។
ឪពុកម្តាយមានទំនួលខុសត្រូវ គប្បីប្រុងប្រយ័ត្នជាមុនគ្រប់បែប
យ៉ាង កុំធ្វើទំនោរ ដែលមានផលវិបាក ទៅឲ្យកូនចៅរបស់ផង
ខ្លួន។

នៅក្នុងសិក្ខាសាលាវេទសូត្រ មានករណីយកិច្ចប្រាំស្ថាន ដែល
មាតាបិតាគប្បីបំពេញ ÷

ករណីយកិច្ចស្ថានទីមួយ គឺឃាត់ឃាំងបុត្រធីតាកុំឲ្យធ្វើអំពើ
អាក្រក់។

ផ្ទះគឺជាសាលារៀនទីមួយ ហើយមាតាបិតាគឺជាបុព្វាចារ្យ គ្រូ
បង្រៀនទីមួយ។ បុត្រធីតាតែងតែរៀនមេរៀនបឋមស្តីអំពីអំពើល្អ
និងអំពើអាក្រក់ ពីមាតាបិតារបស់ពួកគេ។ មាតាបិតាគ្មានការយក
ចិត្តទុកដាក់ ផ្តល់ចំណេះដឹងជាន់ដំបូងដោយផ្ទាល់ និងដោយ

ប្រយោល មានដូចជា ការនិយាយកុហក ការបោកប្រាស ការមិន
 ស្មោះត្រង់ ការនិយាយមូលបង្គាប់ គំនុំគុំគួន ការសងសឹក ការ
 គ្មានការអៀនខ្មាស និងការភ័យខ្លាចក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់
 និងអសីលធម៌ទៅឲ្យបុត្រជីតារបស់ពួកគេ អំឡុងវ័យកុមារភាព។
 មាតាបិតាគប្បីបង្ហាញគំនិតមារយាទគួរយកជាគំរូ និងមិនគួរ
 បញ្ជូនគុណវិបត្តិទាំងឡាយខាងលើទៅក្នុងចិត្ត ដែលនាំយទទួល
 យកដោយ អារម្មណ៍របស់បុត្រជីតាឡើយ។

**ករណីយកចិត្តស្មានទីពីរ គឺបញ្ចុះបញ្ចូលបុត្រជីតាឲ្យតាំងនៅ
 ក្នុងអំពើល្អ។**

មាតាបិតាជាគ្រូអាចារ្យនៅផ្ទះ គ្រូអាចារ្យជាមាតាបិតានៅ
 សាលារៀន។ ទាំងមាតាបិតា ទាំងគ្រូអាចារ្យ ទទួលខុសត្រូវ
 ចំពោះសុខុមាលភាព អនាគតរបស់កុមារ ដែលនឹងក្លាយទៅជាអ្វី
 ដែលពួកគេត្រូវបាន។ ពួកគេធ្វើ ឬពួកគេនឹងធ្វើនូវអ្វី ដែលមនុស្ស
 ពេញវ័យធ្វើ។ ពួកគេអង្គុយនៅជិតជើងរបស់មនុស្សពេញវ័យ
 ពេលកំពុងមានវ័យងាយទទួលយកអារម្មណ៍។ ពួកគេស្រូបយក

អ្វីៗ ដែលពួកគេបានទទួល។ ពួកគេដើរតាមស្នាមជើងមនុស្ស
ពេញវ័យ។ ពួកគេត្រូវទទួលបានឥទ្ធិពលពីសំណាក់ការគិត ការ
និយាយ និងអំពើទាំងឡាយរបស់មនុស្សពេញវ័យ។ ក្នុងលក្ខណៈ
បែបនេះ ជាករណីយកិច្ចរបស់មាតាត្រូវបង្កើតបរិយាកាស គួរឲ្យ
ចូលចិត្តបំផុត ទាំងនៅផ្ទះ ទាំងនៅសាលារៀន។

ភាពងាយស្រួល ការស្តាប់បង្គាប់ សហប្រតិបត្តិការ
ឯកភាព ការលើកទឹកចិត្ត ការលះបង់ ការស្មោះត្រង់ ភាពត្រង់
ទៅវិញទៅមក ការបម្រើប្រយោជន៍ ការទុកចិត្តខ្លួនឯង ការចូល
ចិត្តធ្វើល្អ ការសម្រេច ការសន្តោស ឬកពារល្អ ការជាប់ចិត្តខាង
សាសនា និងគុណធម៌ដៅពង្សជំនឿត គួរត្រូវបានបណ្តុះគំនិត
បណ្តុះនិស្ស័យ នៅក្នុងចិត្តរបស់យុវភាព បន្តិចម្តងៗ។ គ្រាប់ពូជ
ដាំដុះបានល្អ នឹងលូតលាស់ជាលំដាប់ ក្លាយជាដើមឈើផ្តល់ផ្លែ
ផ្កា។

ករណីយកិច្ចស្មារតីបី គឺផ្តល់ការអប់រំល្អដល់បុត្រធីតា។
ការអប់រំគ្រប់គ្រាន់ ជាមរតកប្រសើរបំផុតដែលមាតាបិតា

អាចចែកឲ្យដល់បុត្រជីតា។ គ្មានរតនសម្បត្តិណាដទៃមានតម្លៃ
ជាងការអប់រំនោះទេ។ វាជាការប្រសិទ្ធិពរជ័យដែលមាតាបិតាអាច
ប្រគល់ឲ្យបុត្រជីតា។

មាតាបិតាគប្បីផ្តល់ការអប់រំដល់បុត្រជីតា ល្អបំផុតតាំងពី
វ័យនៅក្មេង នៅក្នុងបរិយាកាសសាសនា។ នេះមានផលវែងឆ្ងាយ
លើជីវិតរស់នៅរបស់ពួកគេ។

ករណីយកិច្ចស្ថានទីបួន គឺរកករិយាស្វាមីដ៏សមគួរអោយ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាការស្ស៊ីបស្ស៊ី ទាក់ទងនឹងជីវិតទាំងមូល
ការរួបរួមនេះ គឺជាការរួមមួយដែលមិនអាចធ្វើឲ្យរលាយបាត់ទៅ
ងាយៗទេ។ ដូច្នេះហើយ គេត្រូវតែសង្កេតមើលអាពាហ៍ពិពាហ៍ឲ្យ
គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងគ្រប់ទិដ្ឋភាពរបស់វា ដើម្បីឲ្យមានសេចក្តី
ពេញចិត្ត ពីគ្រប់ភាគីទាំងអស់ មុនរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។

តាមវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា ករណីយកិច្ចប្រគល់ឲ្យសិទ្ធិ
លើសលុប។ ចូរកុំទុកឲ្យភាគីទាំងពីរចេសវិធុរស ប៉ុន្តែអនុញ្ញាត
ឲ្យប្រើប្រាស់សេរីភាព ក្នុងការសម្រេចប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត

របស់ពួកគេ ហើយចាប់ផ្តើមដោះស្រាយប្រកបដោយការយោគ
យល់។ បើមិនដូច្នោះទេ នឹងមានការនិយាយស្តីបន្ទោសទាំងសង
ខាង ព្រមទាំងការប៉ះទង្គិចផ្សេងៗទៀត។ ជារឿយៗ មិនអត់ការ
ធ្វើឲ្យខូច ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឲ្យកូនចៅផងដែរ។

**ករណីយកិច្ចស្ថានទីប្រាំ គឺប្រគល់ទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យបុត្រធីតា
ក្នុងសម័យដ៏គួរ។**

មាតាបិតាមិនត្រឹមតែស្រលាញ់ និងមានទំនោរទៅលើបុត្រ
ធីតារបស់ពួកគេ ដរាបណាពួកគេនៅតែស្ថិតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រង
របស់ពួកគេ ថែមទាំងរៀបចំអនាគតសម្រាប់ពួកគេ ប្រកបដោយ
សេចក្តីសុខស្រួល និងមានសុភមង្គលទៀតផង។ មាតាបិតាសន្សំ
ទ្រព្យទុក ក្នុងសភាពលំបាកលំបិនផ្ទាល់ខ្លួន ហើយប្រគល់ទ្រព្យ
សម្បត្តិទាំងនោះទុកជាមរតក ឲ្យបុត្រធីតារបស់ពួកគេ ដោយ
ពេញចិត្តដោយឥតប្រណែនគំគួន។

សាសនានៃករុណាធម៌

ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនានៃករុណាធម៌ ដូច្នោះមាតាបិតា

គប្បីកុំភ្លេចបង្ហាត់បង្ហាញព្រះពុទ្ធសាសនាដល់បុត្រជីតា ដូចដែល បានពោលមកហើយ ខាងលើស្រាប់។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ សម្តែងព្រះធម៌ដោយករុណា សម្រាប់ពិភពលោក។ មាតាបិតា គប្បីប្រតិបត្តិ “ព្រហ្មវិហារធម៌បួន” ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ សម្តែង ក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាបុត្រជីតារបស់ខ្លួន។

ព្រហ្មវិហារធម៌បួននោះ គឺ៖

- មេត្តា ការស្រឡាញ់រាប់អានដោយស្ម័គ្រចំពោះមនុស្សសត្វ ទាំងអស់។
 - ករុណា ការអាណិតអាសូរមនុស្សសត្វដែលមានទុក្ខ។
 - មុទិតា សេចក្តីត្រេកអរទោរទន់ចំពោះមនុស្សសត្វ ដែល បានសុខ។
 - ឧបេក្ខា ការតាំងចិត្តជាកណ្តាលចំពោះមនុស្សសត្វ។
- ការផ្សាយធម៌ទាំងបួនបានល្អ និងជួយមាតាបិតារក្សាបានការ ស្ងប់ស្ងាត់ មិនឆេវឆាវ ក្នុងអំឡុងពេលលំបាកលំបិន ក្នុងការ ចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាបុត្រជីតា។

នេះគឺជាវិធីប្រព្រឹត្តិត្រឹមត្រូវ ឬមានឧត្តមគតិចំពោះសព្វសត្វ។ អាកប្បកិរិយានៃចិត្តទាំងបួននេះ ផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌការងារ គ្រប់ស្ថានការណ៍ទាំងអស់ដែលបានកើតឡើងពីការទាក់ទងក្នុងសង្គម។ ព្រហ្មវិហារធម៌បួន ជាអ្នករំលាយភាពតានតឹងដ៏ឆ្លើម ជាអ្នករកសន្តិភាពដ៏ឆ្លើម នៅក្នុងជម្លោះសង្គម ជាគ្រូពេទ្យព្យាបាលរបួសដែលបង្កមកពីការតស៊ូ ដើម្បីមានជីវិតដ៏ព្យុកៃ ជាអ្នករំលាយរាំទាំងសង្គម ជាអ្នកកសាងស្ថាបនាសហគមន៍មានការស្រុះស្រួលគ្នា ជាអ្នកជាសំឡេងក្នុងនៃការរដេកលង់លក់នៃចិត្តអធ្យាស្រ័យ ដែលបានភ្លេចជាយូរមកហើយ ជាអ្នកធ្វើឲ្យស្រស់ឡើងវិញនៃសោមនស្សចិត្ត និងសេចក្តីសង្ឃឹមដែលបានបោះបង់ចោលជាយូរហើយ និងជាអ្នកស្តាប់និកភាពរកាពប្រឆាំងនឹងកម្លាំងអហង្គរនិយម។

ប្រហែលជាការធ្វើឲ្យខិតខំអស់ពីសមត្ថភាព ដែលគូស្រករដែលរៀបការហើយ ត្រូវប្រឈមមុខនោះ គឺការផ្តល់ការអប់រំសមរម្យឲ្យបុត្រធីតា។ នេះជាទិដ្ឋភាពមួយផ្សេងទៀត ដែលធ្វើឲ្យឃើញថា យើងប្លែកពីសត្វ។ ក្នុងខណៈដែលសត្វពិតជាថែរក្សា

ការបន្តពូជរបស់វា ដោយកក្កិភាពដ៏ធំ មាតាបិតាមនុស្សមាន
 ទំនួលខុសត្រូវកាន់តែធំជាង ដែលកំពុងថែរក្សានៅក្នុងចិត្ត។ ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធត្រូវបានសម្តែងថា ការខិតខំដ៏ធំធេងបំផុត ដែលបុរសត្រូវ
 ប្រឈមមុខ គឺការផ្សំចិត្ត។ តាំងតែពីបុត្រជីតាបានប្រសូត្រមក
 ពីកុមារទៅដល់ពេញរូបពេញរាង រហូតក្លាយជាមាតាបិតាគេ
 ឪពុកទទួលខុសត្រូវជាដំបូង លើការអភិវឌ្ឍចិត្តគំនិតរបស់កូន។
 មនុស្សម្នាក់ក្លាយជាពលរដ្ឋល្អឬអត់ អាស្រ័យសំខាន់លើទំហំ
 ចិត្តគំនិត ដែលបានលូតលាស់។ នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ឪពុក
 ល្អអាចផ្សាយគុណធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងបួន ដើម្បីទប់កូនឲ្យនឹង
 ហើយយកឈ្នះលើការខូចចិត្តដ៏ធំ ដែលមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិត
 ស្និទ្ធក្នុងភាពជាឪពុក។

ពេលកូនប្រុសស្រី នៅជាកូនក្មេងនៅឡើយ វាមិនអាច
 បង្ហាញសេចក្តីត្រូវការរបស់វាបានទេ ពិតជាពិបាកបំពេញបំណង
 ទៅតាមការម្ហូរម៉ៅនិងការយំយែករបស់វាណាស់។ ឪពុកឬម្តាយ
 ដែលមានព្រហ្មវិហារធម៌ ទីមួយគឺមេត្តា អាចរក្សាភាពស្ងប់ស្ងាត់

នៅក្នុងចិត្ត ដើម្បីបន្តស្រឡាញ់កូន ពេលកំពុងលំបាកខ្លាំងៗ កូន
ដែលទទួលបានផលនៃមេត្តាធម៌នេះ នឹងរៀនផ្សាយមេត្តាធម៌
ដោយការស្ម័គ្រចិត្តដោយខ្លួនឯង។

ពេលកូនក្លាយខ្លួនពេញលក្ខណៈជាមនុស្សពេញវ័យ មាតា
បិតាគប្បីប្រតិបត្តិករុណាធម៌ចំពោះបុត្រជីតា។ វ័យពេញរូបរាង
ជាពេលវេលាពិបាកបំផុត សម្រាប់បុត្រជីតា។ ពួកគេកំពុងព្រម
ព្រៀមគ្នាជាមួយភាពពេញវ័យ ហេតុនេះហើយ ពួកគេមិនឲ្យគ្រប់
គ្រងបាន ដោយមានកំហឹង និងការខូចចិត្តច្រើនជាក់មាតាបិតា។
ដោយមានករុណាធម៌ មាតាបិតានឹងដឹងថា ភាពមិនឲ្យគេគ្រប់គ្រង
បានដោយងាយ នេះគឺជាផ្នែកធម្មជាតិមួយនៃការលូតលាស់ធំធាត់
ព្រមទាំងដឹងថា បុត្រជីតាមិនមានបំណងធ្វើឲ្យមាតាបិតារបស់
ពួកគេឈឺចាប់ដោយតាំងចិត្តនោះទេ។ បុត្រជីតាណាម្នាក់ ដែល
បានទទួលយកមេត្តាធម៌ នឹងក្លាយជាមនុស្សល្អប្រសើរដោយខ្លួន
ឯង។ ដោយមិនមានសេចក្តីស្អប់កើតមានចំពោះបុត្រជីតា។ នោះ
នឹងផ្សាយសេចក្តីស្រឡាញ់និងករុណាធម៌ដល់អ្នកដទៃ។

ដោយគ្រាន់តែបានក្លាយជាមនុស្សពេញវ័យម្នាក់ បុត្រធីតា
នឹងអាចជួបប្រទះជោគជ័យមួយចំនួនក្នុងការប្រឡង និងសកម្ម-
ភាពដទៃទៀតខាងក្រៅផ្ទះ។ នេះជាពេលវេលាសម្រាប់មាតាបិតា
ប្រតិបត្តិមុទិតាធម៌។ មាតាបិតាជាច្រើនណាស់ នៅក្នុងសង្គម
បច្ចុប្បន្ន ប្រើបុត្រធីតារបស់ពួកគេឲ្យ ប្រកួតប្រជែងជាមួយ
មនុស្ស ដែលធ្លាប់រាប់រករបស់ពួកគេ។ មាតាបិតាចង់ឲ្យបុត្រធីតា
របស់ពួកគេពូកែ ដោយសារហេតុផលអត្តទត្តបុគ្គល សរុបមក
ពួកគេចង់ឲ្យអ្នកដទៃគិតល្អចំពោះបុត្រធីតារបស់ពួកគេ។ ដោយ
ប្រតិបត្តិមុទិតាធម៌ មាតាបិតានឹងត្រេកអរជាខ្លាំង ចំពោះជោគជ័យ
និងសុភមង្គលរបស់បុត្រធីតារបស់គាត់ ដោយគ្មានចិត្តជំរុញ
អាថ៌កំបាំង។ ជាធម្មតា មាតាបិតាសប្បាយចិត្ត ព្រោះបុត្រធីតា
របស់ពួកគេសប្បាយចិត្ត។ បុត្រធីតា ដែលបានលាតត្រដាងផល
នៃមុទិតាធម៌ឲ្យដឹង នឹងក្លាយដោយខ្លួនឯង ជាបុគ្គលមិនច្រណែន
អ្នកដទៃ និងជាអ្នកមិនចូលចិត្តប្រកួតប្រជែងហួសពេកនោះទេ។
មនុស្សប្រភេទនេះ នៅក្នុងបេះដូងរបស់គេនឹងមិនមានកន្លែង

សម្រាប់អត្តទត្តភាព លោកៈ និងទោសៈទេ។

ពេលបុត្រធីតាលានចូលដល់មនុស្សពេញវ័យ ហើយមាន មុខរបរ ការងារ និងគ្រួសារផ្ទាល់របស់គេ មាតាបិតាគប្បីប្រតិបត្តិ ព្រហ្មវិហារធម៌ចុងក្រោយគឺឧបេក្ខា។ ឧបេក្ខាធម៌នេះជាធម៌មួយ ក្នុងធម៌ពិបាកបំផុត សម្រាប់មាតាបិតានៅអាស៊ីប្រតិបត្តិ។ ពិបាក សម្រាប់ពួកគេ ដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យបុត្រធីតារបស់ពួកគេ ក្លាយជា អ្នកម្ចាស់ការក្នុងការប្រើសិទ្ធិផ្ទាល់របស់ពួកគេ។ ពេលមាតាបិតា ប្រតិបត្តិឧបេក្ខាធម៌ ពួកគេនឹងមិនជ្រៀតជ្រែក កិច្ចការរបស់បុត្រ ធីតា និងមិនអត្តទត្តនិយមក្នុងការទាមទារពេលវេលា និងការយក ចិត្តទុកដាក់ច្រើនជាងបុត្រធីតាអាចផ្តល់ឲ្យនោះទេ។ មនុស្សពេញ វ័យក្មេងៗ នៅក្នុងសង្គមសម័យទំនើប មានបញ្ហាច្រើន។ មាតាប្តី បិតា ដែលយល់ចិត្តគួស្រករថ្មីថ្មោង មិនគួរគប្បីជាក់បន្ទុកបន្ថែម ទៀត ដោយធ្វើសេចក្តីទាមទារមិនចាំបាច់ដល់ពួកគេទេ។ សំខាន់ បំផុត មាតាបិតាដែលមានវ័យចាស់ គប្បីព្យាយាមកុំធ្វើឲ្យបុត្រ ធីតា ដែលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ មានអារម្មណ៍ថាមាន

កំហុស ដោយធ្វើឲ្យពួកគេមានអារម្មណ៍គិតថា ពួកគេមិនបាន
អើពើនឹងកាតព្វកិច្ចក្នុងនាមជាកូន។ បើមាតាបិតាប្រតិបត្តិឧបេក្ខា
ធម៌ ពួកគេនឹងនៅស្ងប់ស្ងៀមក្នុងវ័យចាស់ជរារបស់ពួកគេ ហើយ
ដោយហេតុនេះ មាតាបិតាទទួលបានការគោរពអំពីកូនចៅជំនាន់
ក្រោយ។

ពេលមាតាបិតាជ្រុយព្រហ្មវិហារធម៌ទាំងបួននេះ ចំពោះបុត្រ
ធីតារបស់ពួកគេ បុត្រធីតានឹងធ្វើតបដោយគាប់ចិត្ត ហើយ
បរិយាកាសរីករាយរាក់ទាក់ នឹងកើតមានជាទូទៅនៅក្នុងផ្ទះ។ ផ្ទះ
ដែលមានមេត្តា ករុណា មុទិតា និងឧបេក្ខាធម៌ នឹងជាផ្ទះមាន
សុភមង្គល។ បុត្រធីតា ដែលធំធាត់ក្រោមបរិស្ថានបែបនេះ នឹង
លូតលាស់ធំឡើង និងក្លាយជាអ្នកធ្វើការ ចេះយល់ចិត្ត ចេះអា
ណិតអាសូរ មានឆន្ទៈ និងជាបុគ្គលចេះគិតដល់អ្នកដទៃ។ នេះគឺ
ជាមរតកដ៏ធំធេងបំផុត ដែលមាតាបិតាណាក៏អាចផ្តល់ឲ្យបុត្រ
ធីតារបស់ខ្លួនបានដែរ។

មាតាបិតានៅក្នុងសង្គមសម័យទំនើប

រឿងមួយក្នុងចំណោមរឿង គួរឲ្យសោកសៅបំផុតរបស់សង្គមសម័យទំនើប គឺការខ្វះខាតសេចក្តីស្រឡាញ់របស់ឪពុកម្តាយ ដែលកូននៅបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្មរីកចម្រើនរងគ្រោះ។ ពេលគូស្រកររៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាធម្មតាពួកគេមានគម្រោងចង់បានកូនច្រើន។ ហើយនៅពេលកូនប្រសូតមក ឪពុកម្តាយតម្រូវឲ្យថែរក្សាកូនប្រកបដោយសីលធម៌ តាមសមត្ថភាពប្រសើរបំផុតរបស់ពួកគេ។ មាតាបិតាមានទំនួលខុសត្រូវ មើលថាកូនមិនត្រឹមតែបំពេញបំណងជាសម្ភារៈនោះទេ ទស្សនវិស័យផ្នែកប្រាជ្ញាស្មារតី និងចិត្តសាស្ត្រក៏សំខាន់ណាស់ដែរ។

ការផ្តល់សេចក្តីសុខស្រួលផ្នែកសម្ភារៈ ជាសារៈសំខាន់ទីពីរ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងការផ្តល់សេចក្តីស្រឡាញ់ និងការយកចិត្តទុកដាក់របស់ឪពុកម្តាយ។ យើងបានដឹងអំពីមាតាបិតាជាច្រើនមកពីគ្រួសារមិនសូវធូរធា ជាអ្នកបានចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាកូនបានល្អ ហើយសម្បូរណិសេចក្តីស្រឡាញ់ទៀតផង។ ម៉្យាងទៀត គ្រួសារ

មានទ្រព្យសម្បត្តិជាច្រើន បានផ្តល់សេចក្តីសុខស្រួលផ្នែកសម្ភារៈ គ្រប់បែបយ៉ាងសម្រាប់កូនរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែខ្លះខាតមិនបានផ្តល់ ឲ្យពួកគេ នូវសេចក្តីស្រឡាញ់របស់ឪពុកម្តាយ។ កូនទាំងឡាយ បែបនេះ ត្រឹមតែធំធាត់ឡើងគ្មានការរីកចម្រើនផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ និងសីលធម៌សោះ។

មាតាម្នាក់ៗ គប្បីពិចារណាដោយប្រុងប្រយ័ត្នថា តើគួរបន្ត ក្នុងភាពជាមាតាធ្វើការ ឬជាមេផ្ទះដែលផ្តល់សេចក្តីស្រឡាញ់ និង ការថែទាំគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីសុខុមាលភាពរបស់កូនកំពុងធំធាត់ របស់នាង។ (យ៉ាងចម្លែក មាតាសម័យទំនើបមួយចំនួន ក៏បាន ហ្វឹកហាត់កូនផងដែរឲ្យកាន់កាំភ្លើង និងឧបករណ៍បណ្តាលឲ្យ ស្លាប់ដទៃទៀត ពេលពួកគេគួរថ្នាក់ថ្នមកូន និងបង្ហាត់បង្រៀនកូន ឲ្យក្លាយជាពលរដ្ឋល្អ ជាពលរដ្ឋគោរពច្បាប់។)

និន្ទាការ និងអត្តចរិតសម័យទំនើបរបស់មាតា ដែលធ្វើ ការងារចំពោះកូនៗរបស់ពួកគេ មានទំនោរផងដែរ ទៅរកការកាត់ ការស្រឡាញ់ និងគោរពសាសនារបស់កូន ដែលគេគោរពដ៏យូរ

លង់មកហើយ ដែលគេសង្ឃឹមថាកូនៗ នឹងប្រសព្វមាតាបិតា
 របស់ពួកគេ។ ការផ្លាស់ប្តូរការចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ ដោយការ
 ចិញ្ចឹមឲ្យប្រេទឹកដោះគោក្នុងកំប៉ុង អាចជាកត្តាមួយផ្សេងទៀតផង
 ដែរ ដែលបានផ្តល់នូវការកាត់ផ្តាច់សេចក្តីស្រឡាញ់ រវាងម្តាយ
 ហើយនឹងកូន។ ពេលមាតាបំប្រេទឹកដោះ ហើយថ្នាក់ថ្មមទារកនៅក្នុង
 ដៃរបស់ពួកគេ សេចក្តីស្រឡាញ់យ៉ាងថ្នាក់ថ្មមរវាងម្តាយនិងកូន
 មានទំហំធំជាង ហើយឥទ្ធិពលមាតាមានទៅលើកូន សម្រាប់
 សុខុមាលភាពរបស់កូន គឺឃើញច្បាស់ទ្វេដង។ ក្រោមកាលៈ
 ទេសៈបែបនេះ កូនបង្ហាញមិនផ្លាស់ប្តូរនូវការស្រឡាញ់ និងការ
 គោរពសាសនា ការទាក់ទងក្នុងគ្រួសារ និងការស្តាប់បង្គាប់
 លក្ខណៈពិសេសនៃប្រពៃណីទាំងនេះ មានសម្រាប់ជាគុណប្រ-
 យោជន៍ដល់សេចក្តីល្អនិងសុខុមាលភាពរបស់កូន។ វាអាស្រ័យ
 លើមាតាបិតា ជាពិសេសគឺមាតាជាអ្នកផ្តល់អោយបុត្រធីតាហ្នឹង
 តែម្តង។ មាតាត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការធ្វើល្អ ឬចចេសមុខរឹង
 របស់កូន។ មាតាទាំងឡាយអាចកាត់បន្ថយការប្រព្រឹត្តបទល្មើស!

ការគ្រប់គ្រងរបស់មាតាបិតា

មាតាបិតាជាច្រើនព្យាយាមរក្សាបុត្រជីតា ដែលមានគុស្រករ ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ពួកគេ។ ពួកគេមិនផ្តល់សេរីភាព តាមពេលដ៏សមសួនឲ្យទៅបុត្រជីតា ហើយមានទំនោរជ្រៀតជ្រែកជីវិតរបស់គុស្រករ ដែលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ថ្មោងថ្មី។ ពេលមាតាបិតាព្យាយាមគ្រប់គ្រងកូនប្រុសឬកូនស្រី ដែលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយៗ ចង់ឲ្យពួកគេធ្វើតាមរបៀបរបស់នៅរបស់ខ្លួនយ៉ាងតឹងរឹង ការនេះនឹងបង្កើតឲ្យមានការយល់ខុសជាច្រើនរវាងជំនាន់ពីរ ក៏ដូចជាកាតក្មេងសុភមង្គលរវាងគុស្រករផងដែរ។ មាតាបិតាអាចកំពុងធ្វើដូចនេះក្នុងជំនឿដ៏ល្អ ដោយសារតែសេចក្តីស្រឡាញ់ និងការជាប់ជំពាក់មានចំពោះកូន ប៉ុន្តែការធ្វើបែបនេះពួកគេកំពុងអញ្ជើញបញ្ហាច្រើនថែមទៀតឲ្យខ្លួនគេ និងឲ្យកូនៗផងដែរ។

មាតាបិតាត្រូវតែអនុញ្ញាតឲ្យបុត្រជីតារបស់ពួកគេ រែកពុទ្ធទទួលខុសត្រូវជីវិតនិងគ្រួសារផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។ ជាតួយ៉ាង

បើគ្រាប់ពូជ ដែលគេសាបព្រោះនៅក្រោមដើមឈើ ពេលខ្លះកូន
រុក្ខជាតិអាចដុះ ក្នុងពេលបន្ទាប់ៗ ប៉ុន្តែបើលោកអ្នកចង់ឲ្យកូន
រុក្ខជាតិទាំងនោះលូតលាស់ មានដើមធំជាតំលៃនិងឯករាជ្យ លោក
អ្នកត្រូវតែដកកូនរុក្ខជាតិទាំងនោះ ទៅដាំក្នុងទីវាលកន្លែងផ្សេង
ទៀត ដើម្បីឲ្យដាច់ៗដោយឡែកពីគ្នា ធ្វើដូច្នោះ កូនរុក្ខជាតិមិនត្រូវ
បានរារាំង ដោយម្លប់នៃមេដើមឈើនោះទេ។

មាតាបិតាគប្បីអើពើនឹងចំណេះដឹងសម័យបុរាណ ដែលផ្អែក
លើការប្រៀនប្រដៅដោយគ្រូអាចារ្យផ្នែកសាសនា ដែលជាអ្នក
ប្រាជ្ញនិងជារៀមច្បង ដែលបានធ្វើឲ្យចំណេះដឹងអំពីពិភពលោក
អភិវឌ្ឍតាមរយៈបទពិសោធន៍ច្រើនដង ដើម្បីសម្រេចអ្វីមួយ
របស់ពួកគេ។

ការលែងលះ

ការលែងលះជាបញ្ហាប្រដែងគ្នា ក្នុងចំណោមអ្នកកាន់
សាសនាផ្សេងៗគ្នា។ មនុស្សមួយចំនួនជឿថា អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវ
បានកត់ត្រារួចជាស្រេចនៅក្នុងឋានសួគ៌ ហេតុដូច្នោះ វាមិនត្រឹម

ត្រូវទេ ដើម្បីយល់ព្រមលែងលះគ្នា។ ប៉ុន្តែបើប្តីនិងប្រពន្ធពិតជា
មិនអាចរស់នៅរួមគ្នា ជំនួសឲ្យការរស់នៅប្រកបដោយទុក្ខព្រួយ
និងការប្រថ័ណ្ណ កំហឹងនិងទោសៈច្រើននៅក្នុងខ្លួន ពួកគេគួរតែ
មានសេរីភាព ដើម្បីចែកផ្លូវគ្នាដើរ ហើយរស់នៅដោយសុខ
សន្តិភាព។

ការទទួលខុសត្រូវចំពោះកូន

ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចែកផ្លូវគ្នានៃគូស្រករ ត្រូវតែ
ធ្វើឡើង នៅក្នុងបរិយាកាសនៃការយោគយល់គ្នាមួយ ដោយ
ទទួលយកដំណោះស្រាយសមហេតុផល និងមិនដោយការបង្កើត
ឲ្យមានការប្រកាន់ខ្ជឹងកាន់តែខ្លាំងនោះទេ។ បើគូស្រករមានបុត្រ
ធីតា ពួកគេគួរឲ្យព្យាយាមធ្វើឲ្យការលែងលះមានការតក់ស្លុតដល់
បុត្រធីតាកាន់តែតិចទៅ ហើយជួយពួកគេឲ្យសម្របសម្រួលទៅ
នឹងស្ថានការណ៍ថ្មី។ ហើយជាការចាំបាច់បំផុត មាតាបិតាជានាថៃ
ទាំរក្សាដើម្បីឲ្យពួកគេមានអនាគត និងសុខុមាលភាព។ វាមិន
មែនជាអត្ថចរិតមនុស្ស បើគូស្រករបោះបង់កូនៗរបស់ពួកគេ

ហើយបណ្តោយឲ្យពួកគេរស់នៅដោយទុក្ខព្រួយ។

ឧស្សាហកម្មសាសនា

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គ្មានវិន័យបញ្ញត្តិណាមួយសម្តែង
ថា ប្តីនិងប្រពន្ធមិនគួរគប្បីលែងលះគ្នា បើពួកគេមិនអាចរស់នៅ
រួមគ្នាដោយការចុះសម្រុងគ្នា។ ប៉ុន្តែ បើមនុស្សទាំងឡាយប្រតិបត្តិ
តាមពុទ្ធាវាទដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានសម្តែងដើម្បីបំពេញ
ករណីយកិច្ចរបស់ពួកគេ ចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក ហេតុដូច្នោះការ
កើតឡើងជាអកុសលបែបនេះ ដូចជាការលែងលះគ្នា ការចែក
ផ្លូវគ្នា នឹងមិនកើតឡើងបានទេ។

នៅក្នុងអតីតកាល ដែលតម្លៃសាសនាបានត្រូវគេគោរព
យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ មានកិច្ចប្រឹងប្រែងដ៏ធំធេងក្នុងនាមនៃគុស្រករទាំង
ឡាយ ដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ ពោលគឺនៅក្នុងអាស៊ី
ក៏ដូចជានៅក្នុងបច្ចុប្បន្នប្រទេសផងដែរ ដើម្បីឈានដល់ការយល់ដឹង
ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងការពង្រីកចំណង់មិត្តភាពមានសុភ
មង្គល ដោយផ្អែកលើការគោរព សេចក្តីស្រឡាញ់ និងសេចក្តី

រាប់អានសម្រាប់មនុស្សម្នាក់នឹងមនុស្សម្នាក់ទៀត។ គូស្រករទាំងឡាយបានធ្វើឲ្យរីកចម្រើន និងធ្វើឲ្យអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេក្លាយជាមានលក្ខណៈពិសេសយ៉ាងសំខាន់ ដែលពួកគេបានរក្សាទុកនៅក្នុងបេះដូងរបស់ពួកគេ។ ករណីលែងលះគ្នាកម្រើកមានណាស់ និងបានត្រូវគេចាត់ទុកថាជាអាម៉ាសមួយ ពីព្រោះពួកគេបានបង្ហាញអត្តទត្តភាព នៃភាគីម្ខាងឬភាគីម្ខាងទៀត។

វាជាការពិត ដែលរហូតមកដល់ពេលថ្មីៗនេះ ករណីលែងលះនៅតែកម្រើកមានណាស់ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា។ បញ្ហានេះមានលក្ខណៈពិសេស ពីព្រោះគូស្រករទាំងឡាយគិតដល់ករណីយកិច្ច និងកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគេចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយជាទូទៅការលែងលះមិនត្រូវបានយល់ព្រមផងដែរដោយសហគមន៍។ នៅក្នុងករណីជាច្រើន ពេលគូស្រករទាំងឡាយដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ មានបញ្ហារកាំរកូស ចាស់ទុំទាំងឡាយនៅក្នុងសហគមន៍តែងតែប្រមូលផ្តុំគ្នា ហើយដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីធ្វើឲ្យស្ថានភាពប្រសើរឡើងវិញ។

ជាអកុសល នៅក្នុងសម័យទំនើបសព្វថ្ងៃនេះ ការលែងលះ បានក្លាយទៅជាទម្លាប់សាមញ្ញទៅហើយ។ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេស ជាក់ស្តែងមួយចំនួន ការលែងលះថែមទាំងក្លាយទៅជាទាន់សម័យ ទៅវិញ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការចាត់ទុកការលែងលះថា ជាការគួរឲ្យ អាម៉ាស់ ឬការបរាជ័យក្នុងការរៀបចំជីវិតរបស់ពួកគេ គូស្រករ ក្មេងៗមួយចំនួនហាក់ដូចជាពេញចិត្តវាទៅវិញ។ បុព្វហេតុដ៏សំខាន់ នៃការបរាជ័យក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅ ក្នុងសង្គមទំនើប គឺការប្រើ ប្រាស់សេរីភាពហួសប្រមាណ និងឯករាជ្យភាពច្រើនសម្បើម ពេក ព្រមទាំងឯកត្តនិយម (ទ្រឹស្តីដែលចែងពីការនិយមខ្លួន មនុស្សម្នាក់ៗជាធំ) ក្នុងនាមជាដៃគូ។ ត្រូវតែមានការកំណត់ព្រំ ដែន អំពីជីវិតរស់នៅឯករាជ្យរបស់ពួកគេ បើពុំនោះទេ ទាំង ភរិយាទាំងស្វាមីនឹងដើរផ្លូវខុសបានយ៉ាងងាយស្រួល។

៧. ពហុពន្ធភាព ឬឯកពន្ធភាព

ចំពោះសំនួរ ថាតើពុទ្ធសាសនិកអាចមានប្រពន្ធច្រើនជាងមួយបានដែរឬទេ? ចំលើយផ្ទាល់គឺថា មិនអាចទៅរួចទេ នៅក្នុងការរៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធ ពីព្រោះដូចយើងបាននិយាយគ្នាខាងដើមហើយ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មិនបានដាក់ច្បាប់សាសនាណាមួយ ដែលទាក់ទងដល់ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ បើទោះបីជាព្រះអង្គបានផ្តល់ឱ្យមានតម្លៃអំពី របៀបដឹកនាំជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ល្អត្រឹមត្រូវក៏ដោយ។

ទំនៀមទម្លាប់ វប្បធម៌ និងរបៀបរបស់នៅ ដូចដែលបានទទួលស្គាល់ដោយចំនួនភាគច្រើននៃប្រទេសណាមួយ ត្រូវតែគេយកមកពិនិត្យផងដែរ ពេលយើងអនុវត្តជាក់ស្តែងនូវការងារពិតប្រាកដ ដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងជីវិតរបស់យើង។ សាសនាមួយចំនួននិយាយថា បុរសម្នាក់អាចមានប្រពន្ធត្រឹមតែមួយប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯសាសនាដទៃផ្សេងទៀតនិយាយថា បុរសម្នាក់អាចមានប្រពន្ធច្រើនជាងមួយ។

ទោះបីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មិនបានសម្តែងបញ្ជាក់អ្វីមួយ
 ដែលទាក់ទងទៅនឹងចំនួនភរិយាដែលបុរសអាចមាន ព្រះអង្គទ្រង់
 សម្តែងបញ្ជាក់យ៉ាងជាក់ស្តែង នៅក្នុងព្រះសូត្រទាំងឡាយរបស់
 ព្រះអង្គថា បើបុរសបានទៅស្រ្តីមួយផ្សេងទៀត ក្រៅអំពីភាពជា
 ប្តីប្រពន្ធនឹងគ្នា នោះអាចក្លាយទៅជាហេតុនៃរឿងបង្កឲ្យមានទុក្ខ
 ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ ហើយបុរសនោះត្រូវតែប្រឈមមុខនឹងបញ្ហា
 និងការរំខានផ្សេងៗជាច្រើនទៀត។

របៀបប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ គឺគ្រាន់តែពន្យល់
 អំពីស្ថានភាពនិងផលវិបាកប៉ុណ្ណោះ។ អ្នកទាំងឡាយអាចគិតអំពី
 ខ្លួនគេផ្ទាល់ ដែលទាក់ទងទៅនឹងហេតុអ្វីដែលរឿងរ៉ាវ ឬបញ្ហាមួយ
 ចំនួនល្អ ហើយរឿងរ៉ាវឬបញ្ហាមួយចំនួនទៀតមិនល្អ។ ព្រះពុទ្ធ
 ទ្រង់មិនបានដាក់កំហិតក្រិត្យក្រមច្បាប់ អំពីភរិយាប៉ុន្មាននាក់
 បុរសគប្បីមានឬមិនគប្បីមាន ដែលបង្ខំឲ្យមនុស្សទាំងឡាយ
 ប្រតិបត្តិតាមនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ បើច្បាប់របស់ប្រទេសមួយមានចែង
 លក្ខខណ្ឌថា អាពាហ៍ពិពាហ៍ទាំងអស់ត្រូវតែជាអាពាហ៍ពិពាហ៍

ដែលមានប្តីឬប្រពន្ធតែមួយដូច្នោះ ច្បាប់បែបនេះគេត្រូវអនុវត្តតាម
 ពីព្រោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានសម្តែងច្បាប់សំណាស់ អំពីសារីកទាំង
 ឡាយរបស់ព្រះអង្គគោរពច្បាប់របស់ប្រទេស បើច្បាប់ទាំងនោះ
 ជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សសត្វទាំងអស់។

៨. បច្ចេកវិទ្យាថ្មី

គម្រោងការណ៍គ្រួសារ

សាសនាមួយចំនួនមិនយល់ស្រប នឹងគម្រោងគ្រួសារនេះ
 ទេ។ សាសនាទាំងនោះនិយាយថា វាប្រឆាំងនឹងបំណងព្រះជា
 ម្ចាស់។ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនជ្រៀតជ្រែកទៅក្នុងជម្រើសផ្ទាល់ខ្លួន
 នេះទេ។ បុរសមានសេរីភាពអនុវត្តវិធីសាស្ត្រណាមួយ ដើម្បី
 ការពារការបង្កកំណើត។ យោងតាមព្រះពុទ្ធសាសនា លក្ខខណ្ឌ
 ផ្នែកផ្លូវចិត្ត ត្រូវតែបានគេបង្ហាញ សម្រាប់ការចាប់បដិសន្ធិកើត
 មាន។ ពេលលក្ខខណ្ឌណាមួយក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ
 គ្មានវត្តមាន (ដូចជាពេលគេអនុវត្តគម្រោងការណ៍គ្រួសារ) គ្មាន
 ការចាប់បដិសន្ធិកើតឡើងទេ ហេតុនេះជីវិតក៏មិនបានចាប់កំណើត
 ដែរ។ ប៉ុន្តែ បន្ទាប់ពីការចាប់បដិសន្ធិរបស់វិញ្ញាណ ការពន្ធតក្កូន
 មិនអាចទទួលយកបានទេនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ពីព្រោះវាមាន
 ន័យថា សម្រាប់ជីវិតសត្វ ដែលបានករជាទម្រង់នៃទារកក្នុងគភ្គិរូប
 ហើយ។

ទារកដែលកើតមកដោយសិប្បនិម្មិត

មនុស្សមួយចំនួន ចាប់អារម្មណ៍ទៅលើការជាប់ជំពាក់ទាក់ទងផ្នែកសីលធម៌ ឬអាកប្បកិរិយាផ្នែកសាសនា ដែលគិតគូរដល់ទារក ដែលកើតមកដោយសិប្បនិម្មិត។ បើស្រ្តីមិនអាចមានផ្ទៃពោះ តាមវិធីធម្មតាបាន ហើយបើនាងចង់មានកូន ដោយប្រើមធ្យោបាយវេជ្ជសាស្ត្រទំនើប គ្មានហេតុផលអ្វីនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលនិយាយថា វាជាការអសីលធម៌មិនត្រឹមត្រូវតាមសាសនានោះទេ។ សាសនាទាំងឡាយត្រូវតែផ្តល់ជំនឿទុកចិត្តសមរម្យដល់ចំណេះដឹងរបស់មនុស្ស និងសម្របខ្លួនទៅនឹងការកឃើញផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រថ្មីៗ បើការកឃើញនោះមិនធ្វើទុក្ខទោសដល់មនុស្ស និងជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សជាតិពិតៗ។ ដូចបានថ្លែងពីខាងដើមមកហើយ ដរាបណាលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយមានភាពត្រឹមត្រូវ ការចាប់បដិសន្ធិអាចអនុញ្ញាតឲ្យកើតមាន តាមធម្មជាតិ ឬតាមសិប្បនិម្មិត។

៩. សីលធម៌

ទំនាក់ទំនងរវាងគេនិងមូលពេលរៀបការ

ទំនាក់ទំនងរវាងគេនិងមូលពេលរៀបការ ជាបញ្ហាមួយដែលគេ បានពិភាក្សាយ៉ាងច្រើននៅក្នុងសង្គមសម័យទំនើប។ យុវជនដែល មានវ័យក្មេងៗជាច្រើនចង់ដឹងទស្សនៈ ដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហាពិបាក ដោះស្រាយនេះ។ អ្នកកាន់សាសនាមួយចំនួននិយាយថា គេអាច ចាត់ទុកវាជាការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម រីឯអ្នកកាន់សាសនាដទៃទៀត និយាយថា វាជាអំពើអសីលធម៌ និងមិនអាចលើកទោសឲ្យបាន។

នៅក្នុងអតីតកាល ក្មេងប្រុសនិងក្មេងស្រីមានវ័យនៅក្នុង ទាំងឡាយ មិនត្រូវបានការអនុញ្ញាត្តិមាតាបិតារបស់ពួកគេ ឲ្យ ដើរលេងទៅណាមកណាដោយសេរី រហូតដល់ពួកគេបានរៀប អាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ។ មាតាបិតារបស់ពួកគេជាអ្នកសម្រេចចិត្ត យល់ព្រមរៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេផងដែរ។ ពិតមែន ហើយ ការនេះពិតជាបណ្តាលឲ្យមានការគ្មានសេចក្តីសុខ (អតមន្តល) នៅក្នុងករណីខ្លះ ពេលមាតាបិតាបានជ្រើសរើសគូ

ស្រករ ឲ្យកូនដោយផ្អែកលើមាសប្រាក់ ឋានៈក្នុងសង្គម បំណុល គ្រួសារ ហើយនឹងបញ្ហាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធជាច្រើនទៀត។ ប៉ុន្តែជាទូទៅ ចំនួនច្រើននៃមាតាបិតា ពិតជាព្យាយាមយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីជ្រើសរើសគូស្រករ ដែលសក្តិសមអាចទទួលយកបាន ឲ្យបុត្រ ធីតារបស់ពួកគេ។

សព្វថ្ងៃនេះ យុវជនក្មេងៗមានសេរីភាពចេញទៅដើរលេង ខាងក្រៅ និងស្វែងរកដៃគូផ្ទាល់របស់ពួកគេ។ ពួកគេមានសេរីភាព និងឯករាជ្យភាពយ៉ាងច្រើននៅក្នុងការរស់នៅរបស់ពួកគេ។ នេះមិនមែនជារឿងមិនល្អ ដោយខ្លួនវាទេ ប៉ុន្តែយុវជនទាំងនេះមួយចំនួនពិតជានៅក្មេងពេក និងមិនទាន់ពេញវ័យ ដើម្បីមើលឃើញភាពខុសគ្នា រវាងការទាក់ទាញផ្លូវភេទ និងការចុះសម្រុងគ្នាពិតប្រាកដនៅឡើយទេ។ ហេតុនេះហើយ បានជាបញ្ហាទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទមុនរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ចេះតែកើតមាននោះ។

ខ្លះភាពជាការពិតជាក់ស្តែង ច្រើនពេកនៅក្នុងបញ្ហារឿងរ៉ាវទាំងឡាយដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ ដែលបណ្តាល

ឲ្យមានបញ្ហាសង្គមផងដែរនៅក្នុងសង្គមសម័យទំនើប។ ចំណែកដ៏សោកសៅមួយ គឺសង្គមមួយចំនួនមិនបានបង្ហាញអាកប្បកិរិយាដែលប្រកាន់តាមសេរីភាពនិយមចំពោះមាតាទាំងឡាយ ដែលមិនបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ កូនឥតខាន់ស្មារនិងស្រ្តីដែលលែងប្តីហើយ ពេលដែលសង្គមពិតជាប្រកាន់តាមបែបសេរីភាពនិយមអំពីទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយសេរី។ សង្គមតែមួយដែលបានលើកទឹកចិត្ត ឲ្យមានការសេពគប់ដោយសេរីនៃទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទកំពុងជាក់ទោសយុវជនក្មេងៗ។ ពួកគេបានក្លាយជាមនុស្សដែលគេបន្ទាត់ចោលរបស់សង្គម និងរងគ្រោះភាពខ្មាសអៀន និងភាពអាម៉ាស់មុខជាច្រើន។ យុវនារីក្មេងជាច្រើនបានក្លាយជាជនរងគ្រោះដោយសារសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ បានធ្វើឲ្យខូចអនាគតរបស់ពួកគេ ដោយសារបំពានលើប្រពៃណី តាំងពីបរមបុរាណនិងដែលគេឲ្យតម្លៃនៅអាស៊ី ក៏ដូចជាបច្ចឹមប្រទេសផងដែរ។

ទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាវឌ្ឍនកម្មទំនើបដែលបានកើតឡើង ជាលទ្ធផលនៃសេរីភាពសង្គមហួស

ប្រមាណ ដែលបានរាលដាល ក្នុងចំណោមយុវវ័យក្មេងៗសម័យ
 បច្ចុប្បន្ននេះ។ ក្នុងខណៈពេលដែលព្រះពុទ្ធសាសនាមិនបានប្រកាន់
 ទស្សនៈខ្លាំងខ្លា ទាំងប្រឆាំង ទាំងគាំទ្រសកម្មភាពបែបនេះ គេ
 គិតថា ពុទ្ធសាសនិកទាំងអស់ ពិសេសទាំងពីរភេទដែលស្ថិតនៅ
 ក្នុងសេចក្តីស្នេហា ឬបម្រុងរៀបការគប្បីប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគំនិតជា
 ប្រពៃណីមានតាំងពីបរមបុរាណដែលថា ពួកគេរក្សាព្រហ្មចរិយ-
 ភាពរហូតដល់ថ្ងៃអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ចិត្តរបស់មនុស្សមិនទៀងទាត់
 ទេ ហើយផ្លាស់ប្តូរមិនចេះឈប់ ដោយបង្ហាញផលថា សកម្មភាព
 ខុសច្បាប់ ឬអំពើមិនលាក់អាថ៌កំបាំងណាមួយ អាចបង្កផល
 អាក្រក់ជ្រុលហួស ហេតុដល់ភាគីណាមួយមិនខាន បើអាពាហ៍-
 ពិពាហ៍ស្របច្បាប់មិនបានប្រារព្ធធ្វើ ដូចដែលគេបានសង្ឃឹមទុក។
 គេត្រូវតែចងចាំថា ទម្រង់ណាមួយនៃការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម
 មុនពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍សមរម្យមួយ ត្រូវបានធ្វើឲ្យជាឱ្យារិក
 នោះ ចាស់ទុំដែលជាអ្នកថែរក្សាយុវវ័យក្មេងៗនឹងមើលឆាយ។

ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម

នៅក្នុងពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ គ្រហស្ថត្រូវ ផ្តល់ឱ្យវាទឲ្យជៀសវាងការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាយ។ ការប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាយនោះមានន័យថា បើនរណាម្នាក់ចង់ប្រព្រឹត្តក្នុងកាយ គេ អាចធ្វើបានដោយគ្មានបង្កើតឲ្យមានអំពើហឹង្សា ឬដោយការប្រើ ប្រាស់កម្លាំងប្រភេទណាមួយ មានការគម្រាមកំហែង ឬការបង្កឲ្យ មានការភ័យខ្លាចជាដើម។ ជីវិតទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទសមរម្យ ដែល គោរពតែដៃគូម្ខាងទៀត មិនប្រឆាំងនឹងសាសនានោះទេ វាទទួលយក ការពិតដែលថា វាជាកាតព្វកិច្ចចាំបាច់សម្រាប់អ្នកទាំងឡាយ ដែល មិនទាន់រៀបចំខ្លួនដើម្បីលះបង់ជីវិតលោកីយ៍នៅឡើយ។

បើតាមព្រះពុទ្ធសាសនា អ្នកទាំងឡាយណាដែលជាប់ពាក់ ព័ន្ធនឹងការរួមរក្សជាមួយអ្នកដទៃផ្សេងពីប្តីឬប្រពន្ធដង ជាមួយនឹង អ្នកណាម្នាក់ ដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ ជាមួយអ្នក ណា ដែលបានភ្ជាប់ពាក្យជាមួយអ្នកណាម្នាក់ទៀត ព្រមទាំងជា មួយអ្នកទាំងឡាយណា ដែលស្ថិតនៅក្រោមការការពាររបស់ មាតាបិតារបស់ពួកគេ ឬអ្នកថែរក្សារបស់ពួកគេ អ្នកនោះឈ្មោះ

ថាមានទោសព្រោះប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម ព្រោះមានការធ្លុះធ្លាយ
បទដ្ឋានសង្គម ដែលបានធ្វើឲ្យភាគីទីបីរងគ្រោះ ជាលទ្ធផលនៃ
អត្តទត្តភាពរបស់ភាគីមួយ ឬភាគីមួយផ្សេងទៀត។

អត្ថបរិតបិណ្ឌទូលខុសត្រូវផ្លូវភេទ

ព្រះពុទ្ធទ្រង់បានសម្តែងផងដែរ អំពីផលពិបាកទាំងឡាយ
ដែលបុរសមានវ័យចំណាស់ត្រូវប្រឈមមុខ បើគាត់បានរៀប
អាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនគិតពីការចុះសម្រុងអាយុគ្នានៃភាគីម្ខាង
ទៀត។ យោងតាមព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ អត្ថបរិតផ្លូវភេទមិនមានការ
ទទួលខុសត្រូវ អាចបង្កជាហេតុនៃការបង្កឲ្យមានទុក្ខមួយ ក្នុង
ចំណោមហេតុដទៃទៀត នៅក្នុងទិដ្ឋភាពជាច្រើននៃជីវិត។

គ្រប់ប្រទេសទាំងអស់នៅលើពិភពលោក បានចែងច្បាស់
លាស់ ទាក់ទងការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ។ ដូចបាននិយាយមក
ខាងដើមហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនានិយាយគាំទ្រ ឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗ
ត្រូវតែគោរពនឹងប្រតិបត្តិតាមច្បាប់របស់ប្រទេស បើច្បាប់ទាំង
ឡាយនោះ ធ្វើឡើងដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជន។

១០. បុណ្យប្រទេស និង បច្ច័មប្រទេស

ខាងក្រោមនេះបានដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅ សរសេរដោយ អ្នកនិពន្ធជនជាតិជប៉ុនល្បីល្បាញម្នាក់ គឺបណ្ឌិតនិក្សនិវ៉ាណូ ។ នៅ ក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់មានចំណងជើងថា (វិវិតផ្តួមផ្តួម) បណ្ឌិត និវ៉ាណូធ្វើអង្គការបញ្ជាទាំងឡាយ ទាក់ទងនឹងសេចក្តីស្នេហា និង អាពាហ៍ពិពាហ៍ ទាំងជាទស្សនៈមកពីអាស៊ី និងបច្ច័មប្រទេស។

នៅលោកខាងលិច អាពាហ៍ពិពាហ៍ឈរលើមូលដ្ឋាននៃ ស្នេហាមនោសញ្ចេតនា ជាធម្មតាចាត់ទុកជាធម្មជាតិនិងពេលខ្លះ ថាមានឧត្តមគតិនិយម។ នៅអាស៊ី ប៉ុន្តែនាឆ្នាំថ្មីៗនេះ ចំនួនភាគ ច្រើននៃយុវជនក្មេងៗដែល បោះបង់ចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍រៀបចំ តាមប្រពៃណី ហើយជ្រើសរើសដៃគូ ដោយការគិតដល់មនោ- សញ្ចេតនា បាននឹងកំពុងកើនឡើង។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីខ្លះ អាពាហ៍ពិពាហ៍បែបមនោសញ្ចេតនា បានឈានទៅដល់ការបែក បាក់គ្នា និងមិនមានសុភមង្គលក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីៗ ចំណែក អាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលមានការរៀបចំទុកដាក់ តែងតែបង្កើតឲ្យ

មានគូស្រករដែលរស់នៅ និងធ្វើការរួមគ្នាមានភាពសប្បាយរីក
រាយនឹងសុភមង្គល។

ប្តីបើការទាក់ទាញផ្នែកអារម្មណ៍របស់វា អាពាហ៍ពិពាហ៍
មនោសញ្ចេតនាទាំងអស់ គេមិនអាចហៅថា ជាជោគជ័យទាំង
ស្រុងនោះទេ។ ស្នេហាមនោសញ្ចេតនា គឺដូចជាអណ្តាតភ្លើង
ដែលឆេះចេញពីអុស វាឆេះឡើងសន្ទោសន្ទៅ ហើយក៏រលត់ទៅ
វិញ ប៉ុន្តែមានរយៈពេលខ្លីប៉ុណ្ណោះ។ ស្នេហារវាងប្តីនិងប្រពន្ធនេះ
យឺតៗនិងស្ងប់ស្ងាត់ ដូចជាជុំរងើកភ្លើងដែលឆេះពីផ្សូង។ ពិត
ណាស់ ស្នេហាអណ្តាតភ្លើងអាចធ្វើតាមឧត្តមគតិនិយម គួរតែជា
លំដាប់ ក្លាយជាភ្លើងមានសភាពស្ងប់ស្ងាត់ និងបិតបេរនៃសេចក្តី
ស្រឡាញ់ពេញលក្ខណៈ។ ប៉ុន្តែជារឿយៗណាស់ អណ្តាតភ្លើងនៃ
សេចក្តីស្នេហាមនោសញ្ចេតនារលត់វិញយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយ
មិនបានបន្ទូលទុកអ្វីសោះ ក្រៅពីផេះដែលជាការបង្កើតដ៏ខ្វះខាត
ខ្សោយ ឲ្យមានជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយជោគជ័យ!

យុវជនក្មេងៗស្ថិតនៅក្នុងសេចក្តីស្នេហា គ្មានគិតគូរអ្វីទាំងអស់ ក្រៅពីអារម្មណ៍រីករាយរបស់ពួកគេ។ ពួកគេមើលឃើញខ្លួនឯង ត្រឹមតែក្នុងចំណុចនៃការមានអារម្មណ៍ ក្នុងរយៈពេលខ្លីប៉ុណ្ណោះ។ អ្វីៗដែលពួកគេគិតនិងធ្វើ គឺមនោសញ្ចេតនា និងសម្រេចបានសេចក្តីស្នេហាពិតប្រាកដតិចតួច នៃជីវិតដែលពួកគេត្រូវតែមាន បន្ទាប់ពីអាពាហ៍ពិពាហ៍។ បើគូស្នេហ៍ទាំងឡាយមានកំពូគ្រប់គ្រាន់ ដោយមានបុគ្គលិកលក្ខណៈភាពចុះសម្រុងគ្នា មានគំនិតទស្សនៈត្រូវគ្នានិងត្រឹមត្រូវអំពីជីវិត មានចំណាប់អារម្មណ៍ត្រូវគ្នា គាប់ចិត្តនិងទំនាក់ទំនងគ្រួសារចុះសម្រុងគ្នាទាំងពីរភាគី ហើយមិនខ្វះខាតដោយការចាត់ចែងខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ បន្ទាប់ពីការរំជើបរំជួលលើកដំបូងបានស្ងប់ទៅ ពួកគេនៅតែមានជំហរសម្រាប់ជីវិតគាប់ប្រសើររួមគ្នា។ បើពួកគេមិនសូវមានជោគវាសនាទេ ពួកគេអាចនឹងប្រឈមមុខ នឹងបរាជ័យក្នុងភាពជាប្តីប្រពន្ធនឹងគ្នា។

នៅពេលដែលពេលវេលា នៃថ្ងៃកំណត់សរុបភាពមនោ-

សព្វេតនា ការរាំរែក និងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍បានកន្លងផុតទៅ គូស្រករដែលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយថ្មីថ្មោង នឹងត្រូវរស់នៅ រួមគ្នា បរិភោគអាហាររួមគ្នា និងបង្ហាញឲ្យឃើញដល់គ្នាទៅវិញ ទៅមក នូវគុណវិបត្តិរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាគុណសម្បត្តិដែរ។ ពួក គេនឹងត្រូវចំណាយពេលវេលាជាងពាក់កណ្តាល នៃជីវិតរបស់ ពួកគេ មួយថ្ងៃៗនៅជាមួយគ្នា ការរស់នៅប្រភេទនេះទាមទារ ខុសពីសេចក្តីត្រូវការ ដែលប្រិតប្រៀងតិចតួចនៃការណាត់ជួបនឹង ស្នេហាគ្រាដំបូង។

“ការទាក់ទងក្នុងគ្រួសារ ក្លាយទៅជាមានសារៈសំខាន់ ណាស់ក្នុងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍។ យុវជនក្មេងៗតែងគិតថា កម្លាំង នៃសេចក្តីស្នេហារបស់ពួកគេ នឹងធ្វើឲ្យកាន់តែជិតស្និទ្ធជាមួយ សាច់ថ្លៃ ដែលបង្កជាជម្លោះនិងពិបាកផ្តាច់ចិត្តបំផុតនោះ។ ប៉ុន្តែនេះ មិនមែនតែងតែពិតនោះទេ។ សរុបសេចក្តីមក មនោសញ្ចេតនាជា បញ្ហាមួយនៃពេលវេលាដែលបានកំណត់ និងមិនក្លាយទៅជាមាន ដើមហេតុនៅក្នុងតថភាព ហើយគេត្រូវតែដាក់កម្រិត ដើម្បីអនុ-

លោមទៅតាមត្រូវការនៃការងារ និងបរិស្ថានដើម្បីចងក្លាប់គូ
ស្រកររួមគ្នានៅក្នុងចំណងកិត្តិភាពយូរអង្វែង។ ស្នេហាពីរប្រភេទ
នេះខុសគ្នា។ ធ្វើឲ្យមនុស្សម្នាក់ខុសចំពោះមនុស្សម្នាក់ទៀត គឺ
អញ្ជើញបញ្ហាស្រគត់ស្រគំ”។

“ដោយផ្តល់ការគិតប្រាកដប្រជា មិនលំអៀងចំពោះធម្មជាតិ
របស់មនុស្ស បុគ្គលម្នាក់បម្រុងនឹងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ធ្វើឲ្យអន់
ចុះកវនីយភាពនៃបរាជ័យ។ ដើម្បីការពារមនោសញ្ចេតនាពីការ
សាបសូន្យ បន្ទាប់ពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ការដឹងចិត្តថ្លើមទាំងសងខាង
រវាងគូស្រករមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ប៉ុន្តែភាគរយនៃអាពាហ៍
ពិពាហ៍មានជ័យជំនះ គឺខ្ពស់ជាងក្នុងចំណោមយុវជនក្មេងៗ ដែល
ការជ្រើសរើសដៃគូរបស់ពួកគេ គឺយល់ស្របជាមួយចិត្តគំនិត
របស់ឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេ។ ដើម្បីរស់នៅមានសុខសន្តិភាព ចាំ
បាច់ត្រូវយល់ឲ្យច្បាស់ពីភាពខុសគ្នា រវាងមនោសញ្ចេតនានិង
ស្នេហាដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍”។

១១. ព្រហ្មចរិយភាព (ភាពលាភីវិវាទ)

អ្វីទៅហៅថាព្រហ្មចរិយភាព?

ព្រហ្មចរិយភាព គឺការតមពីភាពរីករាយ នៃសកម្មភាពផ្លូវ ភេទ។ អ្នករិះគន់របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាមួយចំនួននិយាយថា ពាក្យ ប្រៀនប្រដៅនេះប្រឆាំងនឹងធម្មជាតិ ហើយពួកគេប្រកាសថា ជីវិត ផ្លូវភេទគឺជាធម្មជាតិ ហេតុនេះចាំបាច់ត្រូវមានជីវិតផ្លូវភេទ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនប្រឆាំងនឹងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទទេ វាជា សេចក្តីរីករាយដែលត្រេកត្រអាលនឹងកាមរាគៈជាធម្មជាតិ ហើយ ជាភាគដ៏ច្រើននៃជីវិតលោកីយ៍។ គេអាចសួរថា អីចឹងហេតុអ្វីបាន ជាព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងគាំទ្រព្រហ្មចរិយភាពថាជាប្រតិបត្តិ? តើវា ស្រប និងមិនប្រឆាំងនឹងធម្មជាតិទេឬ? ពិតមែនហើយ ការ ប្រតិបត្តិភាពនៅលើវដ្តដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រាជ្ញាស្មារតី មិនមែនជា ប្រតិបត្តិផ្នែកសាសនាថ្មីមួយ នៅសម័យពុទ្ធកាលនោះទេ។ សាសនាដែលមានស្រាប់ដទៃផ្សេងទៀតទាំងអស់ នៅក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌានៅសម័យនោះ ក៏បានណែនាំឲ្យប្រតិបត្តិខ្លះនេះដែរ។ សូម្បី

៩៦ ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល

តែសព្វថ្ងៃនេះ អ្នកកាន់សាសនាដទៃទៀតមួយចំនួន ដូចជាអ្នក
កាន់សាសនាហិណ្ឌូ និងអ្នកកាន់សាសនាយេស៊ូគ្រីស្តនិកាយ
កាតូលិច ក៏ប្រតិបត្តិខ្លះនេះដែរ។

ពុទ្ធសាសនិក ដែលបានលះបង់ជីវិតលោកីយ៍ដោយស្មោះ
ចិត្ត សមាទានខ្មែរប្រតិបត្តិនេះ ពីព្រោះពួកគេដឹងយ៉ាងច្បាស់
អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តនិងការរំខានដែលចូលមកដល់ បើគេប្រព្រឹត្តខ្លួន
ទៅនឹងជីវិតរបស់យកវាស ជីវិតដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍
ហើយ អាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ ឬបន្ថយការអភិវឌ្ឍប្រាជ្ញាស្មារតី
ពេលតម្រេកនិងការដិតជាប់ផ្នែកផ្លូវភេទ គ្របសង្កត់ចិត្ត ហើយ
ការប៉ុនប៉ងព្យាយាមបំបាត់សេចក្តីស្ងប់ និងការធ្វើឲ្យចិត្តបរិសុទ្ធ។

សារៈសំខាន់នៃព្រហ្មចរិយភាព

មនុស្សទាំងឡាយមានទំនោរសួរថា “បើព្រះពុទ្ធទ្រង់មិនបាន
ទេសនាពន្យល់ប្រឆាំងជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ អ៊ីចឹងហេតុអ្វីបានជា
ព្រះអង្គបានសម្តែងការគាំទ្រព្រហ្មចរិយភាព ជាខ្មែរប្រតិបត្តិមួយក្នុង
ចំណោមខ្មែរប្រតិបត្តិសំខាន់ៗ ដែលសាវ័កទាំងឡាយត្រូវសមាទាន

ហើយហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គទ្រង់ទូន្មានមនុស្សទាំងឡាយ ឲ្យចៀស
វាងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទ និងលះបង់ជីវិតលោកីយ៍?”

គេត្រូវចង់ចាំថា ការចេញចាកដើម្បីបួសគឺមិនមែនជាការ
បង្ខំបង្ខំទេ នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មិនមែនជាកាតព្វកិច្ចត្រូវ
លះបង់ជីវិតលោកីយ៍ទាំងស្រុង ដើម្បីប្រតិបត្តិព្រះពុទ្ធសាសនា
នោះទេ លោកអ្នកអាចកែតម្រង់មាតិកាជីវិតរបស់លោកអ្នក ដោយ
ប្រតិបត្តិតាមគោលសាសនា និងគុណសម្បត្តិផ្នែកសាសនាណា
មួយ លោកអ្នកអាចអភិវឌ្ឍគោលសាសនារបស់លោកអ្នក តាម
សេចក្តីត្រូវការនៃជីវិតយរវាស។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ពេល
លោកអ្នកបានចម្រើនលូតលាស់ និងសម្រេចបានបញ្ញាកាន់តែ
ខ្លាំងឡើង ហើយឃើញច្បាស់ថា មាតិកាជីវិតយរវាសមិនជួយ
ឲ្យសម្រេចការអភិវឌ្ឍខ្ពស់បំផុត នៃគុណធម៌ផ្នែកប្រាជ្ញាស្មារតី
និងការធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធ លោកអ្នកអាចជ្រើសរើសដើម្បីលះបង់
ជីវិតលោកីយ៍ និងផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀត ទៅលើ
ការអភិវឌ្ឍប្រាជ្ញាស្មារតី។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សរសើរព្រហ្មចរិយភាព ពីព្រោះទំនាក់ទំនងផ្លូវកេរ្តិ៍និងអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនអាចជួយឲ្យសម្រេចសេចក្តីស្ងប់នឹងការធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធខ្ពស់បំផុតបានទេ ហើយការចេញចាកដើម្បីបួសគឺចាំបាច់ បើមានបំណងចង់សម្រេចបានវឌ្ឍនភាព និងសុក្រិតភាពប្រាជ្ញាស្មារតីកម្រិតខ្ពស់បំផុត។ ប៉ុន្តែការចេញចាកដើម្បីបួសនេះ គប្បីប្រព្រឹត្តទៅដោយឯកឯង និងមិន ត្រូវមានគេបង្ខិតបង្ខំ។ ការចេញចាកបួស គប្បីប្រព្រឹត្តទៅតាមរយៈការយល់ដឹងពិតប្រាកដអំពីធម្មជាតិបំភ្លឺភ្នែកនៃតួខ្លួន អំពីធម្មជាតិមិនគួរឲ្យត្រេកត្រអាល នៃសេចក្តីសប្បាយរីករាយគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់។

ព្រហ្មចរិយភាពនៃលំនឹងទំនួលខុសត្រូវ - បទពិសោធន៍របស់

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាប់មានជីវិតយរាវាសរបស់ព្រះអង្គ ជាព្រះអង្គម្ចាស់ ព្រះកស្តានិងបិតាមុនការចេញចាកបួសរបស់ព្រះអង្គ ហើយព្រះអង្គ បានដឹងនូវអ្វីដែលជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍តម្រូវ ចាំបាច់។ មនុស្សទាំងឡាយអាចសួរអំពីការចេញចាកបួស របស់ព្រះ

សម្មាសមុទ្ធ ដោយនិយាយថា ព្រះអង្គមានលក្ខណៈអត្តទត្ថបុគ្គល
 និងយោរាយោ នឹងថាវាមិនត្រឹមត្រូវ ចំពោះព្រះអង្គរត់ចោល
 មហេសីនិងបុត្រារបស់ព្រះអង្គ។ តាមសេចក្តីពិតជាក់ស្តែង ព្រះ
 ពុទ្ធទ្រង់មិនបានរត់ចោលរាជវង្សានុវង្សរបស់ព្រះអង្គ ដោយគ្មាន
 ទំនួលខុសត្រូវនោះទេ។

ព្រះអង្គមិនដែលមានការមិនយល់ចិត្តណាមួយ ជាមួយ
 មហេសីរបស់ព្រះអង្គឡើយ។ ព្រះអង្គក៏មានសេចក្តីស្រឡាញ់
 ការជាប់ជំពាក់ ចំពោះមហេសីនិងបុត្រាដូចបុរសធម្មតាគប្បីមាន
 ប្រហែលថែមទាំងធំជាងផង។ ភាពខុសគ្នាគឺនៅត្រង់ស្នេហា
 របស់ព្រះអង្គ មិនមែនគ្រាន់តែជាស្នេហាផ្នែករូបរាងកាយ និង
 ប្រកបដោយអត្តទត្ថភាពប៉ុណ្ណោះទេ ព្រះអង្គមានសេចក្តីក្លាហាន
 និងការយល់ដឹង ដើម្បីផ្តាច់សេចក្តីស្នេហារវេទនារម្មណ៍ និងប្រកប
 ដោយអត្តទត្ថបុគ្គលនោះ ក្នុងគោលបំណងល្អ។ គេចាត់ទុក
 ពលិកម្មរបស់ព្រះអង្គថាប្រសើរបំផុត ពីព្រោះព្រះអង្គទ្រង់មិនគិត
 គួរដល់សេចក្តីត្រូវការ និងសេចក្តីប្រាថ្នាផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ព្រះអង្គ

ដើម្បីបម្រើមនុស្សជាតិទាំងអស់គ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់។

គោលបំណងសំខាន់នៃអភិវឌ្ឍន៍របស់ព្រះអង្គ មិនត្រឹមតែដើម្បីសេចក្តីសុខ សេចក្តីស្ងប់ ឬការជួយសង្គ្រោះរបស់ព្រះអង្គ ប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សជាតិ។ បើព្រះអង្គគង់នៅតែក្នុងព្រះរាជវាំង ការបម្រើរបស់ព្រះអង្គត្រូវបានគេឃុំឃាំងតែនៅក្នុងរាជវាំងរដ្ឋផ្ទាល់ ឬអាណាចក្ររបស់ព្រះអង្គ ប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុដូច្នោះហើយបានជាព្រះអង្គសម្រេចចិត្តលះបង់អ្វីៗទាំងអស់ ដើម្បីរក្សាសេចក្តីស្ងប់ និងសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដើម្បីសម្រេចបានការត្រាស់ដឹងសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ហើយបន្ទាប់មកបំភ្លឺផ្លូវដល់អ្នកដទៃទៀតដែលកំពុងរងទុក្ខក្នុងអវិជ្ជា។

ពុទ្ធកិច្ចដំបូងបំផុតមួយ បន្ទាប់ពីការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះអង្គ គឺត្រឡប់ទៅព្រះរាជវាំងរបស់ព្រះអង្គ ដើម្បីបំភ្លឺមាតិកាត្រាស់ដឹងដល់សមាជិកនៃព្រះរាជវាំងរាជវាំងរបស់ព្រះអង្គ។ តាមពិត ពេលបុត្រារបស់ព្រះអង្គរាហុល បានសុំកំណប់ទ្រព្យជាមរតករបស់ទ្រង់ពីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា រាហុលជាអ្នក

ទទួលមរតកអរិយទ្រព្យផ្នែកធម្មតនៈ គឺជាអ្នកប្រាថ្នាការសិក្សា
 ក្នុងធម្មវិន័យ។ តាមវិធីនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានបម្រើ
 ប្រយោជន៍ដល់រាជវង្សានុវង្សរបស់ព្រះអង្គ ហើយព្រះអង្គបាន
 ត្រួសត្រាយផ្លូវឲ្យ ដើម្បីការជួយសង្គ្រោះ សេចក្តីស្ងប់ និង
 សេចក្តីសុខរបស់ពួកគេ។ ហេតុនេះ គ្មាននរណាម្នាក់អាចនិយាយ
 ថា ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជាបិតាឃោរឃៅ ឬប្រកបដោយអត្តទត្តភាពនោះ
 ទេ។ តាមពិត ព្រះអង្គជាបុគ្គលមានករុណាធម៌ និងការលះបង់
 ច្រើនជាងអ្នកដទៃទាំងអស់។ ជាមួយវឌ្ឍនភាពប្រាជ្ញាស្មារតី
 កម្រិតខ្ពស់របស់ព្រះអង្គ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ថា
 អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺជាដំណើរបណ្តោះអាសន្ន រីឯការត្រាស់ដឹងសម្មា
 សម្ពោធិញ្ញាណគ្មានទីបំផុតនោះទេ និងជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្ស
 ជាតិទាំងអស់។

កាពពិតសំខាន់មួយទៀត គឺព្រះពុទ្ធទ្រង់បានដឹងថាមហេសី
 និងបុត្រារបស់ព្រះអង្គនឹងមិនសុគតដោយអត់អាហារ ដោយសារ
 អវត្តមានរបស់ព្រះអង្គនោះទេ។ ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល គេចាត់ទុក

១០២ ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល

ថា ជាការធម្មតានិងគួរឲ្យគោរពកោតសរសើរ ចំពោះបុរសដែល
មានវ័យនៅក្មេងគេចេញពីជីវិតយរវាស។ សមាជិកដទៃទៀត
នៃរាជវង្សនុវង្ស នឹងថែរក្សាអ្នកនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់
ព្រះអង្គ ដោយក្តីពេញចិត្ត។ ពេលព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹង ព្រះអង្គ
អាចផ្តល់ឲ្យពួកគេ នូវអ្វីៗដែលបិតាដទៃទៀតមិនអាចឲ្យបាន
ពោលគឺការរួចចាកពីទាសភាពនៃឧបាទាន។

១២. សេចក្តីសង្ខេប

អាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺជាការជាដៃគូរបស់បុគ្គលពីររូប ហើយ ភាពជាដៃគូនេះត្រូវបានគេធ្វើឲ្យមានខ្លឹមសារ និងធ្វើឲ្យប្រសើរ ឡើង ពេលវាអនុញ្ញាតឲ្យបុគ្គលិកលក្ខណៈភាព ដែលជាប់ពាក់ ព័ន្ធលូតលាស់ឡើង។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាច្រើនបរាជ័យ ពីព្រោះដៃ គូម្នាក់ព្យាយាម “លេបសំដី” ដៃគូម្នាក់ទៀត ឬពេលម្នាក់ទាមទារ ឲ្យមានសេរីភាពទាំងស្រុងពេញលេញ។ បើតាមព្រះពុទ្ធសាសនា អាពាហ៍ពិពាហ៍មានន័យថា ការយល់ដឹងនិងគោរពជំនឿ និងការ សម្ងាត់របស់ដៃគូម្នាក់ៗ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍មានជោគជ័យ គឺជាផ្លូវ ពីរ “ទួល, រលាក់” វាពិបាក ប៉ុន្តែវាជាផ្លូវដែលមានទំនាក់ទំនងគ្នា ទៅវិញទៅមក។

យុវជនក្មេងៗនៅក្នុងប្រទេសនេះ និងទីកន្លែងដទៃទៀត តែង តែគិតថា “គំនិតបូរណ” មិនទាក់ទងនឹងសង្គមសម័យទំនើបនោះ ទេ។ ពួកគេគួរតែនឹកឃើញថា មានសច្ចៈជាអមតៈមួយចំនួន ដែលមិនអាចក្លាយជាហួសសម័យបានទេ។ អ្វីដែលពិតអំឡុង

សម័យពុទ្ធភាល ក៏នៅតែពិតនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

គំនិតសម័យទំនើបស្តីគេនោះ ដែលយើងទទួលបានតាម
រយៈកម្មវិធីទូរទស្សន៍ស្រស់បំព្រងបំផុត មិនបង្ហាញពីរបៀបដែល
មនុស្សសមរម្យភាគច្រើនបំផុតនៅលោកខាងលិច គិតធ្វើនោះទេ។
មាន “ចំនួនភាគច្រើននៃអ្នកដែលមិនបញ្ចេញគំនិត” នៃគូស្រករ
សមរម្យដ៏ធំធេងមួយ ដែលយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងខាងសាសនានិង
“អភិរក្សនិយម” អំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដូចគូស្រករនៅអាស៊ី។ ពួក
គេមិនប្រព្រឹត្តអត្តចរិត ដែលបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានបានរៀប
រាប់ប្រាប់ពួកគេនោះទេ។ មិនមែនប្រជាជនទាំងអស់នៅលោកខាង
លិចរត់ទៅធ្វើការលែងលះ ឬពន្ធតក់ បន្ទាប់ពីជម្លោះ ឬការ
ប្រកែកគ្នាខ្លាំងលើកដំបូង របស់ពួកគេនោះទេ។

មនុស្សគួរជាទីពេញចិត្តនៅទូទាំងពិភពលោក គឺសុទ្ធតែដូច
គ្នាទាំងអស់ ពួកគេមិនអាត្មានិយមហើយពួកគេយកចិត្តទុកដាក់
យ៉ាងខ្លាំង ចំពោះមនុស្សដែលគេស្រឡាញ់។ ពួកគេធ្វើពលិកម្ម
យ៉ាងធំសម្បើម និងអភិវឌ្ឍសេចក្តីស្រឡាញ់និងការយល់ដឹង

ដើម្បីធានាឲ្យអាពាហ៍ពិពាហ៍មានស្ថេរភាព និងមានសុភមង្គល។
ដូច្នោះ បើលោកអ្នកចង់ធ្វើតាមលោកខាងលិច ចូរធ្វើតាម “ចំនួន
ភាគច្រើននៃអ្នកដែលមិនបញ្ចេញគំនិត” ពោលគឺចំនួនភាគច្រើន
នេះមិនខុសពីអ្នកជិតខាងសមរម្យ ដែលរស់នៅជិតខាងលោកអ្នក
នោះទេ។

យុវជនក្មេងៗ គប្បីត្រូវតែស្តាប់ចាស់ទុំរបស់ពួកគេផងដែរ
ពីព្រោះការយល់ដឹងរបស់ពួកគេអំពីជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺមិន
ដល់កំណត់នោះទេ។ ពួកគេមិនគប្បីធ្វើការសន្និដ្ឋានដោយប្រញាប់
ប្រញាល់ ទាក់ទងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍និងការលែងលះនោះទេ។
ពួកគេត្រូវតែមានខន្តី (សេចក្តីអត់ធន់) សន្តោស សេចក្តីអត់
អោនត្រាប្រណី និងការយល់ចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមកឲ្យបានច្រើន។
ពុំនោះទេ ជីវិតរបស់ពួកគេអាចក្លាយទៅជាមិនសប្បាយរីករាយ
ខ្លាំង និងមិនជាប់ស្រេច។ **ខន្តី សន្តោស និង ការយល់ចិត្តគ្នា** ជា
វិធីសំខាន់ត្រូវសមាទាន និងយកទៅប្រតិបត្តិដោយគូស្រកររៀប
អាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយទាំងអស់។

១០៦ ជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល

អារម្មណ៍នៃសុវត្ថិភាព និងការសប្បាយរីករាយ បានមកពី
ការយល់ដឹងទាំងសងខាង ដែលជាអាថ៌កំបាំងនៃជីវិតអាពាហ៍
ពិពាហ៍ប្រកបដោយសុភមង្គល។

ଅନୁକମ୍ପା

មាតាដែលមានទឹកចិត្តសប្បុរស (ប្រេមវណ្ណមាតា)

នៅក្នុងជាតិក ព្រះពោធិសត្វ សោណានន្ទៈច្រៀងរៀបរាប់នូវ គុណធម៌របស់មាតា ជាបទគាថាដូចខាងក្រោម៖

មាតាជាអ្នកឈឺឆ្កាល ជាទីពឹង ជាអ្នកឲ្យរស (ទឹកក្ស័រ) ដល់ពួក យើងជាមុន ជាផ្លូវនៃស្នាក់ទេវលោក ចង់បានអ្នក ។ មាតាជាអ្នកឲ្យ រសជាមុន ជាអ្នកគ្រប់គ្រង ដែលយើងចូលទៅអាស្រ័យបុណ្យ ជា ផ្លូវនៃស្នាក់ទេវលោក ម្ចាស់សី មាតាចង់បានអ្នក ។

មាតាកាលប្រាថ្នាចង់បានផ្ទៃគឺកូន រមែងនមស្ការទេវតាសួរ នក្ខត្តបុក្សទាំងឡាយផង សួររដូវនឹងឆ្នាំទាំងឡាយផង ។ កាលមាតា នោះ មានរដូវលាងស្អាតហើយ សត្វក៏ចុះមកកាន់គក់ស៊ប់ មាតាជាស្រ្តី មានសេចក្តីចាញ់ផ្ទៃដោយហេតុនេះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិត ហៅថា **សុហាន** (មានដួងហ្វូងយល្អ) ។ មាតារក្សា (ផ្ទៃ) អស់មួយឆ្នាំ ឬ ថយពីមួយឆ្នាំ ហើយប្រសូត្របុត្រមក ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិត ហៅមាតានោះថា **លយន្តី** ផង **លនេត្តី** ផង (អ្នកបង្កើតកូន) ។ មាតា ញ៉ាំងកូន ដែលកំពុងយំឲ្យត្រេកអរ ដោយទឹកក្ស័រផង ដោយការបំពេរ ផង ដោយការឱបក្រសោបផង ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិតហៅថា **តោសេន្តី** (អ្នកញ៉ាំងកូនឲ្យត្រេកអរ) ។ តពីនោះមក មាតាធ្វើនូវសេចក្តី ស្រឡាញ់រាប់អាន ហើយក្រឡេកមើលទារក ដែលនៅពុំទាន់ដឹងក្តី ក្នុង

ទីមានខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃដ៏ពន្លឺក ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិតហៅថា **នោសេន្តិ** (អ្នកចិញ្ចឹមកូន) ។ ទ្រព្យណាខាងមាតាផង ទ្រព្យណាខាង បិតាផង មាតាក៏គ្រប់គ្រងទ្រព្យទាំងពីរចំណែកដើម្បីកូននោះ (ដោយ បំណងថា ទ្រព្យនេះ) ត្រូវមានដល់កូនរបស់យើង ។ មាតារមែងលំបាក ដោយការបង្ហាត់បង្រៀនកូនដូច្នោះថា ម្ចាស់កូន (ឯងចូរកុំប្រមាថក្នុងរាជ ត្រកូលជាដើម) យ៉ាងនេះ ម្ចាស់កូន (ឯងចូរធ្វើការ) ឯណោះ ។ កាលបើ កូនមានវ័យចំរើនឡើងហើយ មាតា (បានដឹង) កូននោះប្រមាថក្នុង ប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃក្នុងពេលអប្រាស្រ័យ ហើយមិនមកក្នុងវេលាល្ងាច ក៏ រមែងលំបាកចិត្តដូច្នោះ ។ សត្វដែលមាតាចិញ្ចឹមដោយត្រជាបត្រដួស យ៉ាងនេះ ហើយមិនបំរើមាតា ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងមាតា នោះតែងទៅកើត ក្នុងនរក ។ យើងបានឮមកថា សូម្បីតែទ្រព្យរបស់កូនអ្នកចង់បានទ្រព្យ តែងវិនាសទៅវិញ ឬកូននោះ រមែងក្រីក្រលំបាកព្រោះមិនបំរើមាតា ។ យើងបានឮមកថា សូម្បីតែទ្រព្យរបស់កូនអ្នកចង់បានទ្រព្យ តែងវិនាស ទៅវិញ ឬកូននោះ រមែងក្រីក្រលំបាកព្រោះមិនបំរើបិតា ។ បណ្ឌិតបំរើ មាតា គប្បីបាននូវសុខនុ៎ះ គឺសេចក្តីត្រេកអររីករាយ ការសើចលេង សព្វៗកាល ។ បណ្ឌិតបំរើបិតា គប្បីបាននូវសុខនុ៎ះ គឺសេចក្តីត្រេកអររីក រាយ ការសើចលេងសព្វៗកាល ។ ទាន១ វាចាជាទីស្រឡាញ់១ ការ ប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ១ ភាពនៃបុគ្គលមានខ្លួនប្រព្រឹត្តិស្មើ

ក្នុងជេដ្ឋាបចាយនធម៌នោះ។តាមសមគួរ១ ។ សង្គហធម៌ទាំង ៤ នុ៎ះឯង
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក ដូចជាក្លៅនៃកង់រថដែលវិលទៅ បើសង្គហ-
 ធម៌ទាំងនុ៎ះមិនមានទេ មាតាមិនត្រូវបាននូវសេចក្តីរាប់អាននឹងការបូជា
 ព្រោះហេតុនៃកូន ទាំងបិតា ក៏មិនត្រូវបាននូវសេចក្តីរាប់អាននឹងការ
 បូជា ព្រោះហេតុនៃកូន ។ ពួកបណ្ឌិត រមែងឃើញដោយល្អនូវ
 សង្គហធម៌ទាំងនុ៎ះ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតទាំងនោះរមែងដល់នូវភាព
 ជាធំ ទាំងជាអ្នកគួរសរសើរ។ មាតាបិតាជាអ្នកអនុគ្រោះដល់សត្វគឺបុត្រ
 បណ្ឌិតហៅថា ព្រហ្មផង បុព្វាចារ្យផង អាហុនេយ្យផង របស់កូន
 ទាំងឡាយ ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីនមស្ការ ធ្វើសក្ការៈចំពោះ
 មាតាបិតានោះ ដោយបាយ ទឹក សំពត់ ទីដេក គ្រឿងអប់ ដោយការ
 ផ្ចូតនឹងការលាងជើង ។ បណ្ឌិតទាំងឡាយ រមែងសរសើរនូវបុគ្គលនោះ
 ព្រោះតែការបំរើ ចំពោះមាតាបិតានោះ លុះបុគ្គលនោះ លះលោកនេះ
 ទៅ រមែងរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ។

(ដកស្រង់ចេញពី សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក,
 សត្តតិទិនិបាត សោណនន្ទជាតកទី២, ទំព័រ ៩៣-៩៦)

ក្បួនច្បាប់សីលធម៌

១. ក្រិត្យក្រមសីលធម៌ និងក្រិត្យក្រមសង្គម

ជាទូទៅ ធាតុសំខាន់បំផុតនៃបដិវបកការព្រះពុទ្ធសាសនា គឺ ក្រិត្យក្រមសីលធម៌និងសង្គម។ ក្រិត្យក្រមសីលធម៌នោះដែលកាន់ខាង ដោយខ្លួនវា គឺជាសុក្រិតកាតព្វកិច្ចក្នុងចំណោម សុក្រិតកាតព្វកិច្ច បំផុត ដែលពិភពលោកធ្លាប់បានដឹង។ ត្រង់ចំណុចនេះ កសិណសាក្សីទាំងអស់ពីភាគីជាសត្រូវ និងភាគីជាមិត្ត បានព្រមព្រៀងគ្នា អាចមានទស្សនវិទ្យ គ្រូបង្រៀនខាងសាសនា អ្នកបរមត្តវិជ្ជាប៊ុនប្រសប់ និងមានអ្នកដដែលដេញដោលគ្នា ក៏ប៉ុន្តែតើយើងនឹងរកឃើញវត្ថុតំណាងនៃសេចក្តីស្រឡាញ់នៅកន្លែងណា គឺសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលមិនស្គាល់ការបែងចែកវណ្ណៈ និងគោលជំនឿ ឬ ពណ៌សម្បុរ សេចក្តីស្រឡាញ់ដែលបង្ហូរចេញនូវព្រំដែនមនុស្សជាតិ ដែលអាចសត្វទាំងអស់ឲ្យនៅក្នុងដំណើររបស់វា សេចក្តីស្រឡាញ់ ដែលតំណាងសេចក្តីពិតនៃមេត្រីនិងអហិង្សាសកល។

(សាស្ត្រាចារ្យ **ប៉ារក មូលីរ** អ្នកប្រាជ្ញពុទ្ធសាសនាជាតិអាឡឺមីង)

២. សីលធម៌ផ្អែកលើសេរីភាព

សីលធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺផ្អែកលើសេរីភាព ឧទាហរណ៍ លើការអភិវឌ្ឍរបស់បុគ្គល។ ហេតុនេះ វាមានទំនាក់ទំនងគ្នា តាមសភាវៈពិត មិនអាចមានគោលការណ៍ត្រឹមត្រូវតាមសីលធម៌ ណាមួយទេ ប្រសិនបើមានការបង្ខិតបង្ខំ ឬការប្តេជ្ញាពីអ្នកតំណាង ខាងក្រៅខ្លួនរបស់យើងផ្ទាល់។

(អនុគរិតៈ ប. ឃ្លោចិន្ទៈ អ្នកប្រាជ្ញពុទ្ធសាសនាជាតិអាឡឺមីង)

៣. ពុទ្ធិ និងសីលធម៌

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មិនអាចមានសីលធម៌ពិតទេ បើ គ្មានពុទ្ធិ (ចំណេះដឹង) និងមិនមានពុទ្ធិពិតទេ បើគ្មានសីលធម៌ ទាំងពីរនេះជាប់ទាក់ទិនគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ដូចកំដៅនិងពន្លឺនៅក្នុង អណ្តាតភ្លើង។ អ្វីដែលរួមជាមួយ “ពោធិ” គឺមិនមែនប្រាជ្ញាវាងវៃ ការត្រាស់ដឹងនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែគឺ មនុស្សជាតិ (ភាពជាមនុស្ស) ព្រលឹងនៃឧត្តមភាពផ្នែកសីលធម៌ គឺជាខ្លឹមនៃ “ពោធិ”។

(ភិក្ខុ **ធម្មធាល** អ្នកប្រាជ្ញពុទ្ធសាសនាជាតិហូឡឺង)